

Rovaniemen viheralueiden peruskorjausjärjestys

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Lepaa, maisemasuunnittelun koulutusohjelma

syyslukukausi, 2016

Salla Korhonen

Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Lepaa

Tekijä	Salla Korhonen	Vuosi 2016
Työn nimi	Rovaniemen viheralueiden peruskorjausjärjestys	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli määritellä Rovaniemen keskustan ja se lähialueiden viheralueet peruskorjausjärjestykseen. Lisäksi määritettiin näiden viheralueiden peruskorjaus- tai kunnostustarve. Tutkimus kosketi 38 puistoa, 45 taajamametsää ja 20 liikenneviheraluetta. Viheralueet lisäksi luokiteltiin erittäin merkittäviin, merkittäviin ja tavallisiin viheralueisiin asukkailta saadun kokemuksellisen tiedon avulla. Työn tilaaja on Rovaniemen kaupunki.

Työn tietoperustassa käsitellään viheralueiden merkitystä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa sekä ekologista, sosiaalista ja kulttuurista merkitystä. Viheralueiden merkitykset koetaan yksilöllisesti, vuorovaikutteisesti ympäristön kanssa. Tietoperustan lopussa esitetään kuinka kokemuksellista tietoa voidaan kerätä asukkailta viheralueista ja kuinka sitä voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelussa.

Viheralueiden arvot määritettiin tutkimuksista ja raporteista. Asukaskyselyllä kerättiin asukkailta kokemukset viheralueiden sosiaalisista arvoista ja ekologiset sekä kulttuuriset arvot määriteltiin viheralueilla havainnoimalla tai tilastoista keräämällä.

Erittäin merkittäviksi viheralueiksi luokiteltiin 9 viheraluetta, merkittäviksi viheralueiksi 24 aluetta ja tavallisiksi viheralueiksi 70 aluetta. Viheralueista 21 suositellaan peruskorjattavan, 57 kunnostettavan ja näiden lisäksi 23 kehitettävän. Peruskorjausjärjestystä noudattamalla viheralueiden merkitystä ja elinvoimaisuutta parannetaan.

Avainsanat Arvo, kokemuksellinen tieto, merkitys, peruskorjaus, viheralueet

Sivut 67 sivua, joista liitteitä 28 sivua

Degree Programme in Landscape Design
Lepaa

Author	Salla Korhonen	Year 2016
Subject	The renovation order of the green areas in Rovaniemi	

ABSTRACT

The purpose of the thesis was to define the green areas of the centre of Rovaniemi and its neighbouring areas in a renovation order. Also the need of the green areas for renovation and repairing was defined. The study affected 38 parks, 45 urban forests and 20 traffic green areas. Green areas were classified into the most significant, significant and ordinary green areas by the experimental information of residents. The thesis was commissioned by the city of Rovaniemi.

The thesis deals with the significance of green areas in a compact township structure and ecological, social and cultural meanings. The significance of green areas is experienced by individually in an interaction with environment. In the end of the database the thesis presents how experimental information can be collected from residents and how it can be taken advantage of in planning the land use.

The values of the green areas were defined by researches and reports. Experiences about the social values of the green areas were collected from the residents by a questionnaire. Ecological and cultural values were defined by observing green areas and collecting data from statistics.

Nine green areas were classified as the most significant green areas. 24 green areas were classified as significant green areas and 70 as ordinary green areas. 21 green areas should be renovated, 57 green areas should be repaired and in addition to these 23 green areas should be developed. The significance and vitality of the green areas will be improved by following the renovation order.

Keywords Value, experimental information, meaning, renovation, green areas

Pages 67 pages including appendices 28 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	VIHERALUEIDEN MERKITYKSEN HYÖDYNTÄMINEN SUUNNITTELUSSA.....	2
2.1	Viheralueiden merkitys tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.....	2
2.2	Viheralueiden ekologinen merkitys	3
2.3	Viheralueiden sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys	4
2.4	Ympäristön laatu koetaan yksilöllisesti.....	6
2.5	Ihmisen ja ympäristön aktiivinen vuorovaikutussuhde	7
2.6	Sosiaalisten arvojen kartoitus on kaavoitukseen osallistumista.....	8
2.7	Kokemuksellisen tiedon hyödyntäminen maankäytön suunnittelussa	10
3	AINEISTO JA MENETELMÄ	11
3.1	Tutkimusmenetelmät	11
3.2	Tutkimuksen arvot	12
3.3	Tutkimusalue	15
3.4	Tulosten käsittely	17
4	TULOKSET	18
4.1	Viheralueiden merkittävyydet	18
4.1.1	Erittäin merkittävät puistot	18
4.1.2	Merkittävät puistot.....	19
4.1.3	Tavalliset puistot.....	20
4.1.4	Erittäin merkittävät taajamametsät	22
4.1.5	Merkittävät taajamametsät	23
4.1.6	Tavalliset taajamametsät	24
4.1.7	Tavalliset liikenneviheralueet.....	25
4.2	Viheralueiden peruskorjausjärjestys ja peruskorjaustarve.....	26
4.2.1	Puistot.....	26
4.2.2	Taajamametsät	29
4.2.3	Liikenneviheralueet	32
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	33
6	POHDINTAA JA KEHITYSEHDOTUKSET	35
	LÄHTEET	37

Liitteet

Liite 1	Ekosysteemipalvelut
Liite 2	Viheralueet
Liite 3	Asukaskyselyn kysymykset
Liite 4	Viheraluekartat
Liite 5	Viheralueet merkittävyyssluokittain

Liite 6	Puistojen merkittävyysarvot
Liite 7	Taajamametsien merkittävyysarvot
Liite 8	Liikenneviheralueiden merkittävyysarvot
Liite 9	Avointen kysymysten vastaukset
Liite 10	Puistojen peruskorjausjärjestys
Liite 11	Taajamametsien peruskorjausjärjestys
Liite 12	Liikenneviheralueiden peruskorjausjärjestys
Liite 13	Puistojen peruskorjaus- ja kehittämisen arvot
Liite 14	Taajamametsien peruskorjaus- ja kehittämisen arvot
Liite 15	Liikenneviheralueiden peruskorjaus- ja kehittämisen arvot

1 JOHDANTO

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yksi päämäärä on elinympäristön laadun parantaminen. Elinympäristön viihtyisyys, terveellisyys ja turvallisuus ovat tärkeä edellytys hyvinvoinnille. (Ympäristöministeriö 2009, 10-12.) Kaupunkirakennetta tiivistetään täydennysrakentamisella. Tämä asettaa viheralueet alttiiksi rakentamiselle. Viheralueet ovat tärkeä osa viihtyisässä ja terveellisessä asuinympäristössä. Elinvoimainen viheralue kutsuu käyttäjiä puoleensa.

Opinnäytetyön tarkoitus on saada määriteltyä Rovaniemen keskustan ja sen lähialueiden viheralueiden merkittävyys viheralueita positiivisesti kuvaavien arvojen perusteella sekä peruskorjausjärjestys ja peruskorjaus- tai kunnostustarve negatiivisesti kuvaavien ja kehittämistä kuvaavien arvojen avulla. Tätä varten viheralueet on arvotettu ekologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen merkitysten kautta. Arvot on valittu erilaisten tutkimuksien ja raporttien pohjalta. Asukaskyselyllä selvitettiin viheralueiden sosiaalista merkitystä ja systemaattisella havainnoimisella sekä tilastotiedoilla selvitettiin ekologista ja kulttuurista merkitystä. Tutkimusalueeseen sisältyvät kaupunginosat ovat vanhimpia Rovaniemen kaupungin osia. Alueella on täydennysrakentamista, joka vaikuttaa myös viheralueisiin. Opinnäytetyön tilaaja on Rovaniemen kaupungin Yhdyskuntatekniikan viherpalvelut.

Opinnäytetyö sisältää johdannon ja viisi päälukua. Toinen luku sisältää tutkimuksen tietoperustan, jossa käsitellään viheralueiden merkitystä tiivistävässä kaupunkirakenteessa sekä ekologista, sosiaalista ja kulttuurista merkitystä. Lisäksi tietoperustassa selvitetään kuinka viheralueiden laadun kokeminen on yksilöllistä ja miten rakentuu ihmisen ja ympäristön vuorovaikutussuhde. Lopuksi tietoperustassa esiin tuodaan kokemuksellisen tiedon kerääminen asukkailta viheralueista ja miten sitä voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelussa.

Kolmannessa luvussa perehdytään itse tutkimukseen. Luvussa käydään läpi käytetyt tutkimusmenetelmät, tutkimusalue ja tutkimukseen valitut viheralueiden arvot. Tulosten käsittelyssä tuodaan esille kuinka positiivisesti kuvaavien viheralueiden arvojen sekä toimintojen ja kulttuuri ja suojeluarvojen perusteella määritetään viheralueiden merkittävyysluokat. Peruskorjausjärjestys saadaan, kun merkittävyysarvojen pisteistä vähennetään muut arvot. Negatiivisesti kuvaavien viheralueiden arvojen, viheralueiden kuntoon liittyvien arvojen ja tilastollisten arvojen kautta määritetään taas peruskorjaus- tai kunnostustarve. Tulokset (viheralueiden merkittävyysluokittain, peruskorjausjärjestys ja peruskorjaus- tai kunnostustarve) esitetään luvussa neljä. Tuloksissa viheralueet jaetaan puistoihin, taajamametsiin ja liikenneviheralueisiin.

Opinnäytetyön lopussa on luvussa viisi johtopäätökset sekä luvussa kuusi pohdinta ja kehitysehdotukset.

2 VIHERALUEIDEN MERKITYKSEN HYÖDYNTÄMINEN SUUNNITTELUSSA

2.1 Viheralueiden merkitys tiivistyvässä kaupunkirakenteessa

Viheralueet jäsentävät kaupunkikuvaa visuaalisten tilojen ja kokonaisuuksien muodostamisella. Viheralueet omalla sijainnillaan tuovat esille kaupunkirakenteellisesti tärkeitä alueita ja kohteita. Ne jäsentävät, elävöittävät ja korostavat kaupunkirakenteellisesti ja – historiallisesti merkittäviä alueita ja eheyttävät kaupunkikuvaa. (Tampereen kaupunki 2008, 98)

Voimassa olevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät kaupunkirakenteen tiivistämistä sekä laadukkaan elinympäristön kehittämistä (Ympäristöministeriö 2009, 10). Samoista, rakentamattomista alueista kilpailevat täydennysrakentaminen että virkistyskäyttö (Sipilä & Tyrväinen 2007). Viheralueen arvo mitataan suhteessa palvelujen ja liikennereittien rakentamisen tarpeisiin, jos se halutaan säilyttää (Sipilä & Tyrväinen 2007). Viheralueen luonne ja virkistysominaisuudet saattavat muuttua ratkaisevasti alueiden pinta-alan ja lähiympäristön muuttuessa (Tyrväinen, Silvennoinen, Korpela & Ylen, 2007, 74). Monipuolisten, helposti saavutettavien ja virkistävien viheralueiden merkitys vahvistuu, kun täydennysrakentaminen lisääntyy ja kaupunkirakenne tiivistyy (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 53). Olemassa olevien viheralueiden saavutettavuus ja laadukkuus korostuvat. Jäljelle jäävien viheralueiden esteettinen ja toiminnallinen merkitys korostuu. (Tampereen kaupunki 2008, 80.)

Viheralueiden kehityskuvan laatimisella edistetään viheralueiden säilymistä kaupunkirakenteen tiivistyessä. Viheralueiden arvottaminen on kehittämisen edellytys. Laatuun, yhtenäisyyteen ja toiminnallisuuteen tulee panostaa säilytettävien viheralueiden osalta. Käyttöpaine kasvaa, kun viheralueiden pinta-alat pienenevät. Viherrakentamisella ja viheralueiden yhteneväisyydellä ehkäistään käytön negatiivisia vaikutuksia. (Helsingin kaupunki 2013, 28.)

2.2 Viheralueiden ekologinen merkitys

Viheralueet ovat dynaamisia, sopeutuvia ekosysteemejä, jotka ylläpitävät luonnon- ja kulttuuribiotooppeja (Niemelä 2001, 15; Tampereen kaupunki 2008, 80). Ne toimivat kaupunkiluonnon monimuotoisuuden perustana ja edistäjänä. Biologisesta näkökulmasta viheralueet ovat kasvien, eläinten, kallioiden, pohjaveden ja pinnanmuotojen ilmentymiä, jotka vaikuttavat elinympäristön laatuun. Jos näistä joku poistetaan, leviää vaikutus muihin osatekijöihin, kuten lämpötilaan tai hulevesien muodostumiseen ja kulkeutumiseen. Ekologisesti merkittäviksi viheralueiksi luokitellaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet, kaupungin omat luonnonsuojelualueet, Natura-alueet, eliöstöltään arvokkaat alueet, arvokkaat lammet, järvet, lähteet, purot, perinnebiotoopit sekä alueet, joiden koko, luonnontilaisuus tai ainutkertaisuus on kaupungissa erityistä. (Tampereen kaupunki 2008, 97.)

Kaupunkiluonnon erikoisuus muodostuu ihmisen toiminnan vaikutuksesta. Sen monimuotoisuus on asukkaiden ja luonnon vuorovaikutuksen tulos. (Sipilä & Tyrväinen 2007.) Kaupunkien viheralueiden erityispiirteitä voivat olla viheralueiden eristyneisyys (viherlaik-kusaaristo), ekologisen kehityksen häiriintyminen (kulutus, voimakas hoito) tai omaleimainen lajisto (tulokaslajit). Puistoihin, joita hoidetaan intensiivisesti, voi kehittyä lajisto, joka sietää voimakkaita, jatkuvia muutoksia. Lajien monimuotoisuus voi olla hyvinkin suuri ja muuttuva. Tulokaslajit voivat syrjäyttää alkuperäiset lajit, mutta ne toisaalta juuri lisäävät monimuotoisuutta. Tulokaslajit voivat sopeutua kaupunkiluontoon paremmin ja jopa haitaksi asti (mm citykanit). (Niemelä 2001, 13-14.)

Luonnon tuottamien ekosysteemipalveluiden säätelypalvelut (Liite 1) pohjautuvat elollisen luonnon toimintaan. Suosiota kasvattaneen kaupunkiviljelyn yksi edellytys on kasvien pölytys, joka vaikuttaa sadonmuodostamiseen ja sitä kautta ihmisten elämään. (Yli-Pelkonen 2009, 73–74.) Säätelypalveluna viheralueet muun muassa viilentävät kaupungeissa paikallis- ja pienilmastoa sekä tasaavat lämpötilaeroja. Rakennetussa ympäristössä lämpötilat kohoavat, kun taas kasvillisuus laskee lämpötilaa. Viheralueiden maaperä imee ja suodattaa vettä sekä tasaa sateiden vaikutuksia. (Helsingin kaupunki 2013, 26.) Näin viheralueet vaikuttavat myös pohjaveden tasoon. Viheralueilla kasvillisuus sitoo maanpintaa ehkäisten eroosiota. (Tampereen kaupunki 2008, 80.) Kasvillisuus tuottaa happea ja sitoo hiilidioksidia, ilman epäpuhtauksia ja terveydelle haitallisia hiukkasia. Viheralueet toimivat tuulensuojina, vaimentavat melua ja niillä voidaan peittää häiritseviä näkymiä. (Tampereen kaupunki 2008, 80; Helsingin kaupunki 2013, 26.)

Kunnossa oleva ekosysteemi pystyy palauttamaan toimintansa, jos jostain syystä sen toiminta häiriintyy. Luontoalueiden ekologinen laatu ja käyttömahdollisuudet voivat muuttua. Tulokaslajit syrjäyttävät alkuperäislajit, maan routaantuminen muuttuu, myrskytuhot yleistyvät,

uudet tuholaishyönteiset ja –sairaudet ilmestyvät. Ravinteiden ja veden kiertoon voi tulla muutoksia. (Niemelä, Schulman & Tyrväinen 2009, 10 - 12.) Esimerkiksi imeytyvien vesien biologisena ja kemiallisena käsittelijänä luontainen maannos on tehokkain. Jos maannos tiivistyy kulutuksesta tai se poistetaan, maan läpäisevyys katoaa ja sen palautuminen kestää pitkään. (Helsingin kaupunki 2013, 27.)

Ekosysteemipalveluista nauttiakseen tulee turvata viheralueiden riittävyys, saavutettavuus, ekologinen monimuotoisuus ja kasvillisuuden elinvoimaisuus. Viheralueverkoston monipuolisuus sekä ekologiset ja virkistykelliset arvot, vaihtelevat maisemat, erilaiset biotoopit ja kulkukelpoisuus ovat tärkeitä. (Helsingin kaupunki 2013, 10.) Viheralueiden tulisi olla mahdollisimman yhtenäisiä. Yhtenäisyys kasvattaa monipuolisten hyötyjen määrää ja tekee alueesta ekologisesti kestävämmän. (Löfström 2001, 4.)

2.3 Viheralueiden sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys

Aiemmin hyvinvointi muodostui luonnosta saatavasta taloudellisesta hyödyistä. Nyt korostuu henkisen hyvinvoinnin ja stressistä palautumisen merkitys (Sipilä & Tyrväinen 2007). Viheralue selvitykset ovat keskittyneet ekologisten vaikutusten arviointeihin. Kiinnostus asukkaiden asumiseen, terveyteen ja sosiaalisiin ympäristöihin liittyviin toiveisiin on kasvanut. (Tyrväinen ym. 2007, 57.) Viheralueiden sosiaalinen merkitys kuvaa mitkä ja millaiset viheralueet ovat viihtyisiä ja mitkä taas epävihtyisiä viheralueiden käyttäjän näkökulmasta. Metsäntuntu, tilan tuntu, koskematon luonto, hiljaisuus, toimintamahdollisuudet ja ajanvietto ovat esimerkkejä viheralueiden sosiaalisista arvoista. (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 5.)

Viheralueet tarjoavat ekosysteemipalveluiden kulttuuripalveluja (Liite 1) eri väestö- ja ikäryhmille. Viheralueilla urheillaan, ulkoillaan, leikitään, vietetään aikaa, rentoudutaan sekä koetaan ja opitaan luontoa. Viheralueet kasvattavat asumisviihtyisyyttä, antavat paikan sosiaalisille tapahtumille, ilmentävät paikallisidentiteettiä sekä vahvistavat kulttuuritoimintoja. (Tampereen kaupunki 2008, 80 & 97.) Viheralueet toimivat kauneuden ja inspiraation lähteinä sekä luovat äänimaisemia (Helsingin kaupunki 2013, 10). Laadukkaat viherympäristöt vetävät ulkoilemaan ja sitä kautta parantavat fyysistä terveyttä (Sipilä & Tyrväinen 2007). Paljon käytettyihin, miellyttäväksi koettuihin ja helposti saavutettavissa oleviin viheralueisiin syntyy asukkaiden osalta erilaisia odotuksia ja käyttöpaineita (Tampereen kaupunki 2008, 80 & Sipilä, Bäcklund, Tyrväinen 2009, 38).

Asukkaat saavat kosketuksen alueen kulttuurihistoriaan viheralueen ollessa seudun kulttuurihistoriallisella paikalla. Viheraluekokonaisuuksien avulla voidaan kulttuurihistorian säilyminen varmistaa. Tällaiset viheralueet luovat jatkuvuuden tunnetta tuomalla esiin eri aikakausien kerrostumia. (Tampereen kaupunki 2008, 99.) Eri aikakausien viheralueet ovat jatkumo vallinneille näkemyksille luonnon ja rakennetun ympäristön

vuorovaikutuksesta (Sipilä ym. 2009, 43). Niissä on esillä jälkiä menneestä elämästä, ajatusmaailmasta sekä ne siirtävät pysyviä arvoja aikakaudesta toiseen. Historiallisesti merkittävät viheralueet tuovat ympäristöönsä ajallista syvyyttä, ovat osa historiallista kaupunkirakennetta sekä muistoja merkittävistä tapahtumista. (Tampereen kaupunki 2008, 99.)

Ihminen reagoi myönteisesti puoliavoimiin savannimaisiin luonnonympäristöihin. Tällaisia paikkoja viheralueilla voivat olla puistot erilaisine näkymineen, joista löytyy myös suojaisia paikkoja. Erilaiset, monipuoliset tarjonnat kasvattavat alueiden käyttöä ja sitä myöten vahvistavat käyttäjien psyykkisiä vaikutuksia. Asunnon ikkunasta maiseman katselu on passiivista viheralueen käyttöä ja luo esteettisen elämyksen. Ulkoilualueen läheisyys kasvattaa alueen aktiivista käyttöä. Viihtyisät viheralueet houkuttelevat liikuntaharrastuksiin, luonnosta nauttimiseen ja pakenemaan kaupungin kiivasta rytmiä, jolloin aistit rentoutuvat. (Tyrväinen ym. 2007, 57 - 58.)

Asukkaalle tärkeää, mieluisaa ja arvokasta arkiympäristön paikkaa kutsutaan mielipaikaksi. Mielipaikka yleensä elvyttää, kiinnostaa ja virkistää asukasta ja edistää asukkaan emotionaalista tasapainoa ja itsesäätelystä. Mielipaikat ovat suurimmaksi osaksi luonnonympäristöjä, jotka ovat elvyttävämpiä kuin rakennetut ympäristöt. Mielipaikassa rentoudutaan, ajatukset tyhjentyvät, mielipaha poistuu, koetaan kauneutta ja vapaudutaan sosiaalisista paineista. Mielipaikoissa on yhtäläisyyksiä asukkaan omaan historiaan, esimerkiksi lapsuuden maisemiin. Lapsuudesta asti karttavat kokemukset viheralueista vaikuttavat siihen, kuinka viheralueisiin suhtaudutaan. (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 6 - 7.)

Luontokohteet ovat tutkimusten mukaan mieluisempia kohteita asukkaille kuin rakennetut ympäristöt. Miellyttävyyteen vaikuttaa mm kasvit, vesistöt, korkeusvaihtelut ja alueiden hyvä hoito. Mielipaikassaan luonnossa ihminen rauhoittuu ja negatiiviset tunteet lieventyvät päästessään irti arjen rutiineista ja löytäessään sopusoinnun ympäröivän paikan kanssa. Metsäisillä liikuntareiteillä ja laajemmilla ulkoilualueilla koetaan vahvaa elpymisen tunnetta. (Tyrväinen ym. 2007, 57 & 73.)

Toisaalta kaupunkiympäristöllä on myös negatiivisia vaikutuksia terveyteen, jotka aiheutuvat mm ilmansaasteista, pölystä, stressiä aiheuttavista ärsykkeistä / uhista. Erilaiset aidat, parkkialueet, roskaisuus, huono hoito, tungos ja laajat monotoniset alueet heikentävät viihtyisyyttä. Epämiellyttävät paikat voivat aiheuttaa mm pelkoa, ahdistusta, turhautumista, ärsyyntymistä, levottomuutta ja masentuneisuutta. (Tyrväinen ym. 2007, 58.)

Viheralueiden saatavuudella pyritään turvaamaan mahdollisimman monelle asukkaalle mahdollisuus käyttää viheralueita ja hyötyä niiden tuottamista palveluista. Saavutettavuutta voidaan arvioida matkan

pituudella asunnosta viheralueelle ja matkaan kulumasta ajasta. (Helsingin kaupunki 2013, 16.)

Positiivisia vaikutuksia kasvattava ja negatiivisia vaikutuksia vähentävä ”viheraltistus” lisää henkistä hyvinvointia. Kyselyjen mukaan tämä toteutuu vietettäessä noin 5 tuntia joka kuukausi lähiviheralueella tai käydessä taajaman ulkopuolella sijaitsevalla ulkoilualueella 2-3 kertaa joka kuukausi. (Tyrväinen ym. 2007, 73.)

2.4 Ympäristön laatu koetaan yksilöllisesti

Maiseman ja ympäristön kokeminen on moniaistillista ja fyysistä. Maisemakokemus syntyy liikkuesssa tilassa ja näkymien vaihtuessa. Maisemakokemukseen vaikuttaa viheralueiden ja maiseman vaihtelevuus sekä luonnonympäristön vaihtelut kaupunkirakenteen kanssa. (Helsingin kaupunki 2013, 11.)

Asukkaiden kokemat arvot ovat usein aistein havaittavia alueen ominaisuuksia kuten puut, kallio, puro, linnut ja muut fyysiset tekijät. Luonnon hahmottaminen toimintojen paikkana, koettuina arvoina, merkitysten symbolisena edustajana pohjautuu fyysiseen perustaan. Fyysiset kohteet ovat koettujen arvojen pohja, mutta koettuja arvoja ei pystytä todentamaan niin kuin kohteet itse. Koettu luonto on oma ulottuvuutensa. (Sipilä ym. 2009, 41.)

Jokaisella on oma henkilökohtainen suhde viheralueeseen, joka vaikuttaa merkityksen muodostumiseen. Sukupuoli, ikä, koulutus, kulttuurinen tausta sekä tulot ja henkilökohtaiset kokemukset ja mieltymykset luovat yksilöllisiä vaihteluja. (Tyrväinen ym. 2007, 58.) Samat puut, niityt, puistot voivat tarkoittaa eri asioita eri ihmisille. Kaupunkiluonnon kokeminen on usein yhteisöllisiä, mutta merkitykset ovat yksilöllisiä. (Sipilä ym. 2009, 42.) Merkittävyyteen vaikuttaa myös viheralueen sijoittuminen kaupunkikuvassa, sen hahmotettavuus, tunnistettavuus, yhtenäisyys ja luonnollisuus. Myös historiallinen sisältö vaikuttaa, kuten historiallinen jatkuvuus sekä paikallisidenttisyys. (Tampereen kaupunki 2008, 98.)

Viheralueet voivat olla tilanteesta ja henkilöstä riippuen rentoutumisen, virkistymisen, yhdessäolon tai epäviihtyisyyden ja pelon paikkoja. Mitä enemmän viheralueita on kaupungissa, sitä paremmin ne palvelevat erilaisia asukkaita. (Sipilä ym. 2009, 42.)

Kaikki viheralueet ovat ekologisesti arvottaessa yhtä arvokkaita, mutta ihmisen omat mieltymykset arvottavat viheralueet eri tasoihin. Asukas ei arvota viheraluetta aina ekologisesta näkökulmasta. Hän voi pitää viheraluetta huonona esimerkiksi kuluneen kasvillisuuden vuoksi. Mutta päinvastoin, viheralueet kaupungissa ovat arvokasta lähiluontoa. Kaupungeissa viheralueet ovat olemassa erityisesti asukkaita varten. (Niemelä 2001, 13.)

Viheralue, joka on esteettisesti, elämyksellisesti, ekologisesti ja toiminnallisesti hyväksi koettu, palvelee asukkaita hyvin. Asukkaan oman elämänlaadun kannalta ovat tärkeitä ne asiat, joita odottaa viheralueella voivan tehdä ja voi toteuttaa odotuksensa. Kun odotukset täyttyvät, syntyy asukkaalle positiivinen mielikuva viheralueesta. Jos odotukset eivät täyty, jää mieleen negatiivinen mielikuva. (Helsingin kaupunki 2013, 13.)

Viheralueiden suunnitteluun vaikuttaa vahvasti kulttuuri. ”Luonto” jaetaan ekologisiksi prosesseiksi, vuorovaikutussuhteiden verkostoksi, kulttuurisesti rakennetuksi. Kulttuurissamme viheralue herkästi koetaan halutuksi, pelottavaksi, mutta osaksi kaupunkia. Asuntoa hankittaessa mielellään maksetaan enemmän, jos viheralue sijaitsee asunnon läheisyydessä, kuitenkin pimeällä vältetään siellä kulkemista. (Lapintie 2001, 17.)

Kunnallistekniikkaan ja luonnonsuojeluun liittyvät velvoitteet voivat vaikuttaa viheralueiden viihtyisyyteen. Esimerkiksi rakentaminen saattaa siirtyä lähemmäs asutusta vähentäen alueen viihtyisyyttä, koska suojeltu eläin esiintyy alkuperäisellä rakentamispaikalla. Ulkoilualueita käytetään myös talousmetsinä, jolloin hakkuista saadaan tuottoa. Hakkuut taas saattavat aiheuttaa asukkaille negatiivisia tunteita. Suositulla viheralueella mahdolliset kulumisen jäljet ja koirien jätökset lisääntyvät, heinäkavien esiintyminen vahvistuu ja harvinaisten kasvien esiintyminen vähenee. Tämä voi vähentää alueen arvokkuutta, niin ekologisesti kuin asukkaiden puolesta. Viheralueen käyttäjät saattavat esittää toiveita pensailla umpeenkasvaneen jokinäkymän raivaamisesta tietämättä, että pensaikossa asuu suojeltu pikkutikka. Tällöin punnitaan, suojellaanko pikkutikkaa viheralueiden käyttäjien kustannuksella vai sivutetaanko pikkutikka, jotta käyttäjien toiveet toteutuvat. (Sipilä & Tyrväinen 2007.)

2.5 Ihmisen ja ympäristön aktiivinen vuorovaikutussuhde

Transaktionaalisessa tutkimuksessa ihmisen ja ympäristön suhde on dynaaminen, vuorovaikutteinen systeemi. Systeemin osia ei tutkita irrotettuna kokonaisuudesta. Transaktionaalisen tutkimuksen mukaan asukas voi vaikuttaa ympäristöönsä ja muokkaa sitä. Asukas on aktiivinen toimija ja havaintojen tekijä. Ympäristön toiminnalliset, kulttuuriset ja sosiaaliset tasot vaikuttavat asukkaisiin tarjoamalla mahdollisuudet tiettyihin toimintoihin ja rajoittamalla toisia toimintoja. Ympäristö tarjoaa asukkaille mahdollisuuksia, missä toimia, mutta asukas itse päättää käyttääkö mahdollisuuden hyväksi vai ei. Ympäristö myös rajoittaa mahdollisuuksia, mutta asukas päättää hyväksyykö rajoitukset vai pyrkiikö muuttamaan niitä. (Kyttä, Kahila, Broberg, & Tynnilä 2009, 80 - 81.)

Ekologisessa havaintopsykologiassa on määritelty tarjouma-käsite. Tarjoumaa voidaan kutsua laatutekijäksi. Tarjouma koostuu elion

havaitsemista tietyn ympäristön tarjoamista fyysisistä toimintojen mahdollisuuksista ja rajoituksista sekä emotionaalisista, sosiaalisista ja sosio-kulttuurisista mahdollisuuksista ja rajoituksista. Tarjouma ei ole ihmisen tai ympäristön ominaisuus vaan sijoittuu ympäristön ja ihmisen välimaastoon. Ympäristössä on oltava jotakin, jonka ihminen voi ymmärtää mahdollisuutena. Ihmisen havainto syntyy silloin, kun ympäristöstä löytyy vastine hänen ominaisuuksilleen. Tällaisia ominaisuuksia ovat esimerkiksi fyysiset mittasuhteet, sosiaaliset tarpeet, aikaisemmat kokemukset tai sen hetkiset pyrkimykset. (Kyttä ym. 2009, 81 - 82.)

Ympäristön ominaisuuksien vastaavuus ihmisen yksilöllisten pyrkimysten, toiveiden ja valintojen kanssa on elinympäristön koetun laadun perusta. Eri ympäristöissä ja eri tilanteissa ihmiselle tärkeät tarjoumat toteutuvat vaihtelevissa määrin. Kielteisten tarjoumien esiintymiseen liittyy valinnan mahdollisuus: ihminen voi joko välttää ikäväksi tunteensa paikan tai pyrkii muuttamaan sitä toimillaan. (Kyttä ym. 2009, 82 - 83.)

Ihmiselle tärkeät tarjoumat muodostavat verkoston, jonka koko vaihtelee. Jokaiselle asukkaalle muodostuu eri elämänvaiheessa oma tarjoumaverkko, joka koostuu itselleen tärkeistä paikoista. Tarjoumaverkko ja ihmisen tyytyväisyys siihen kertoo asukkaan ja ympäristön yhteensopivuudesta. Ympäristön koetun laadun yhdistää yhdyskuntarakenteeseen tarjoutumien saatavuuden tarkastelu. Tarjouma voi sijaita lähellä tai kaukana, mutta ajalliset tai taloudelliset edellytykset estävät saavuttamisen. Sosiaaliset, kulttuuriset tai yksilölliset esteet voivat myös haitata saavutettavuutta. Tunne turvattomuudesta pimeällä liikuttaessa on tällainen. Turvallisuutta ja toimivuutta voidaan parantaa valaistuksella. Näin saadaan elinympäristön laatua parannettua. (Kyttä ym. 2009, 83 - 85.)

2.6 Sosiaalisten arvojen kartoitus on kaavoitukseen osallistumista

Maankäytön suunnittelussa ratkaistaan rakennetaanko uusia puistoja vai säilytetäänkö nykyistä luonnonvaraista kasvillisuutta. Samalla ratkaistaan millaisia viheralueiden tarjoamia hyötyjä ja luontokokemuksia asukkaille mahdollistetaan. Ekologisten vaikutusten huomioiminen maankäytössä on vahvoilla, mutta rakentamisen vaikutukset asukkaisiin, terveyteen ja sosiaaliseen ympäristöön on suunnittelussa kasvanut. (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 4.)

Osallisille tulisi antaa mahdollisuus osallistua kaupunkiympäristön suunnitteluun maankäyttö- ja rakennuslain (132 / 1999) mukaan. Kaupunkiympäristön osalta osallisia ovat maanomistajat sekä ihmiset, joiden työntekoon, asumiseen tai muihin oloihin suunnittelu vaikuttaa. (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 4.)

Asukkaiden mielipiteet ja kokemusperäiset tiedot asuin ympäristön viheralueista saadaan esiin sosiaalisten arvojen kartoituksella (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 5). Asukkaat antavat tietoja näiden sosiaalisten arvojen toteutumisesta vastaamalla kyselyihin ja haastatteluihin. Arvojen kirjaaminen kartalle antaa kuvan viheralueista asukkaiden kokemina laatuina. (Tyrväinen 2004, 42 - 43.) Arvokarttoja varten luontoon liittyvät arvot määritellään ja niiden merkitys esitetään karttamuodossa. (Sipilä & Tyrväinen 2007.)

Sosiaalisten arvojen karttoja voidaan käyttää maankäytön ratkaisujen perusteena, kehittämään asukkaille arvokkaiden viheralueiden tulevaisuutta ja tukena kaavojen ympäristövaikutusten arvioinnissa. Sosiaalisia arvoja voidaan karttamuodossa hyödyntää yhdessä ekologisten arvojen kanssa. Uusilla kartoituksilla saadaan selville ympäristön laadun ja arvojen muuttuminen. Kansalaisilta kerätyn viheralueiden kansalaismerkitysten pohjalta voidaan laatia ohjeita, mitä viheralueen tulisi tarjota. (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 7.)

Sosiaalisten arvojen kartoituksessa tulee esille eri alueiden luonteet sekä asukkaiden elintapojen erilaisuudet. Sosiaalisten arvojen kartoituksessa saadaan esiin asukkaille tärkeät paikat, joille esimerkiksi täydennysrakentamista ei tulisi ohjata. Sosiaalisten arvojen kartoituksella saadaan esiin myös ongelmalliset paikat, joiden kehittämistä ja hoitoa tulisi parantaa. (Tyrväinen 2004, 43.)

Asukaskysely voidaan toteuttaa internetissä pehmo-GIS -sovelluksella. Postikyselyyn poiketen pehmo-GIS –kyselyssä vastaajat eivät ole sidottu mihinkään tiettyyn alueeseen. Internetin kautta toteutettu kysely voi lisäksi pienentää kustannuksia. Kuitenkin paras vaihtoehto kyselyn toteuttamiseen olisi henkilökohtainen tapaaminen. Haastavuutta kasvattaa löytää ne asukkaat vastaamaan kyselyyn, joille tutkimuksen viheralueet ovat merkityksellisiä. (Sipilä & Tyrväinen 2007.)

Rakentamisesta johtuvat maisema- ja ympäristömuutokset pitäisi arvioida nykyistä paremmin asukkaiden kannalta. Muutosten esittäminen kartalla antaa mahdollisuuden eri vaikutusten vertailun ja päällekkäistarkastelut. Kun asukkaiden arvostamat laajat, yhtenäiset viheralueet pilkkoutuvat maankäyttöratkaisuissa pienemmiksi, niiden laatuominaisuudet kärsivät. Laadukkaiden, saavutettavien ja virkistävien lähivirkistysalueiden arvo korostuu kaupungistumisen edetessä. (Tyrväinen 2004, 48.)

Ekotehokkuus ja hajautuneen kaupunkirakenteen tiivistäminen ovat kaupunkisuunnittelun tavoitteita. Maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) yleiskaavoituksen osalta on annettu tavoitteiksi maisema- ja luonnonarvojen säilyttäminen, virkistykseen soveltuvien alueiden turvaaminen ja niiden riittävyyden varmistaminen. Kaavoituksesta on tehtävä vaikutusten arviointi, joka sisältää myös sosiaalisten vaikutusten arvioinnin. Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa selvitetään vaikutukset

asukkaiden elinoloihin, viihtyvyyteen ja hyvinvointiin. Hankkeen vaikutukset palvelutarpeeseen on mitattavissa, mutta hyvinvointiin liittyvät vaikutukset ovat kokemuksellisia eikä suoraan mitattavissa. (Pelkonen & Tyrväinen 2005, 7.)

2.7 Kokemuksellisen tiedon hyödyntäminen maankäytön suunnittelussa

Kaupunkiluonnosta on tullut kulutustuote, jonka arvo määräytyy laadusta ja ekologiasta. Kokemuksellisen tiedon hyödyntämisellä mahdollistetaan asukkaille heidän arvostamien luontokokemusten ja – elämysten syntymisen. Tämä on myös laadukkaan elämän edellytysten turvaamista tuleville sukupolville. (Sipilä ym. 2009, 44 & 46.) Kuntahallinnossa on esiin noussut vahvasti kuntalaisten ja suunnittelun kumppanien tarpeellisuus. Kokemuksellisen tiedon keruu tuo kuntalaisten osuuden suunnitteluun ja asettaa kuntalaisten auktoriteetin asiantuntijan kanssa samaan tasoon. (Niemelä 2009, 13.) Kun viheralueet ovat asukkaille tärkeitä ja osallistumalla niiden suunnitteluun on helppo vaikuttaa, on se kokonaisuutena tärkeä voimavara asukkaiden aktivoimiseen elinympäristön asioiden hoitamiseen (Sipilä & Tyrväinen 2007).

Normatiiviset tavoitteet ja strateginen maankäyttö ohjaavat viheralueiden määrää, kokoa ja sijaintia. Suunnittelun mittakaavataso sekä ohjausvaikutukset vaikuttavat siihen, millaista viheraluetta koskevaa tietoa kerätään. Normatiiviset linjaukset koskettavat kaikkia asukkaita ja arvovalintoja. Normatiivisessa suunnittelussa pyritään selvittämään asukkaiden näkemys hyvästä kaupunkiluonnosta ja kuinka se turvataan. (Sipilä ym. 2009, 44.)

Operatiivisessa suunnittelussa määritetyille arvoille pyritään löytämään ratkaisut ja toteuttamaan tavoitteet. Luontokokemuksille etsitään fyysiset paikat ja arvioidaan niiden tärkeys asukkaille ja selvitetään ominaispiirteet asukkaiden näkökulmasta. (Sipilä ym. 2009, 45.)

Normatiivisilla, strategisilla valinnoilla määritetään suunta, mutta ei anneta teknisiä ratkaisuja. Normatiivisissa valinnoissa tuodaan esille näkemykset ja tuntemukset perustellusti. Operatiivisessa suunnittelussa tuodaan esiin tekninen tieto. (Sipilä ym. 2009, 46.) Seurantatiedolla, jota kerätään pitkältä aikaväliltä, varmistetaan asukkaiden luontosuhteiden muuttumisen huomioiminen normatiivisessa ja strategisessa suunnittelussa. Kansainvälistyminen ja kulttuuriset muutokset tulevat näkymään tulevaisuudessa asukkaiden luontosuhteiden kokemisessa. Asukkaan tuntemaa kokemusta kaupunkiluonnosta ei voi muuttaa numeroksi ilman, että jotain olennaista katoaa muutoksen myötä. Myöskään ainutkertaisiin kokemuksiin perehtyminen ei riitä. Mittaaminen auttaa ymmärtämään kuinka laajaa asukasmäärää suunnittelun ratkaisut tulevat koskettamaan. Asukaskyselyjen ja haastattelujen kautta saadun tiedon katsotaan usein olevan pienen asukasjoukon subjektiivisia näkemyksiä. Kuitenkin intersubjektiivisesti katsottuna, pienen

asukasjoukon näkemys kertoo, millaisia laatutekijöitä kaupunkisuunnittelussa tulee huomioida. (Sipilä ym. 2009, 46 - 47.)

Luontoarvojen vahva asema pohjautuu lakeihin. Ne ovat konkreettisia ja suunnittelussa helppo huomioida. Kokemukselliset arvot ovat heikommassa asemassa, niillä ei ole lakipohjaa. (Sipilä & Tyrväinen 2007.) Jos asukkailta saatu tieto määritellään vain mielipiteiksi, eikä sitä pidetä esimerkiksi ekologisten tietojen arvoisena, jää kaupunkisuunnittelusta ja päätöksenteosta puuttumaan olennaisia tietoja suunnitteluratkaisujen vaikutuksista elämänlaadulle ja hyvinvoinnille. Jotta asukkaiden kokemukset hyväksytään suunnitteluprosessissa arvopäämäärien ja konkreettisten toimenpiteiden kanssa ekologisten ja muiden suunnittelua ohjaavien näkökulmien kanssa samanarvoiseksi, tulee niiden merkitys tunnustaa. Luonnon kokemuksellista ulottuvuutta voidaan suunnitteluprosessissa käsitellä, kun sille määritellään kriteerit. Suunnitteluprosessissa voidaan eri tiedon lajeja käsitellä rinnakkain. Ekologisten arvojen pohjalta ei voida määritellä millaisia kokemuksellisia arvoja syntyy tai päinvastoin. (Sipilä ym. 2009, 47 - 48.)

3 AINEISTO JA MENETELMÄ

Tässä tutkimuksessa viheralueet arvotettiin ekologisista, sosiaalisista ja kulttuurisista perusteista, jotta saataisiin selville viheralueen merkittävyys ja peruskorjaus- tai kunnostustarve. Työ keskittyy voimassa olevassa asemakaavassa oleviin viheralueisiin.

Arvojen valintaperusteena on käytetty työn teoriaosuuden tietoja sekä perehtymällä tutkimusalueella koskeviin erilaisiin selvityksiin ja raportteihin. Työhön lopullisiksi arvoiksi jätettiin ne arvot, jotka toteutuivat tutkimusalueella. Arvojen valinnasta keskusteltiin myös työn tilaajan kanssa.

3.1 Tutkimusmenetelmät

Tämän työn tutkimus on empiirinen eli kokemusperäinen. Tietoa kerättiin survey-tutkimuksen ja systemaattisen havainnoinnin avulla. Survey-tutkimuksessa otantaan valitulta vastaajajoukolta kerätään tietoa tutkittavasta asiasta strukturoidussa muodossa, esimerkiksi kyselylomakkeella. Näin saadulla aineistolla pyritään tutkittavaa asiaa kuvailemaan, vertailemaan ja selittämään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 125, 204.)

Tässä työssä asukaskysely toteutettiin survey-tutkimuksen tavoin. Vastaajajoukoksi määriteltiin Rovaniemen kaupungin asukkaat. Samaan aikaan, kun webropolilla toteutettu kysely oli avoinna kaupungin internet-

sivuilla sähköisesti, oli kaupungin palvelupiste Osviitassa ja kaupungin kirjastossa mahdollisuus vastata kyselyyn paperiversiona. Webropol – kyselyssä kysymyksiin vastattiin valitsemalla listalta haluamat viheralueet. Jokaisen kysymyksen jälkeen oli viheralueiden nimilista. Tämän työn liitteenä on omina listoina viheralueet (Liite 2), kysymykset (Liite 3) ja käytetyt kartat (Liite 4). Kartoista vastaaja näki viheralueiden sijainnit ja nimet. Webropol-kyselyssä haastavuutta vastaajalle toi pitkät viheralueiden nimilistat ja erillisten karttojen käyttö vastausten tukena.

Kysely päädyttiin uusimaan eHarava-sovelluksella, kun webropol-kyselyyn oli vastaajia vähän (n=15). eHARAVA-kysely oli ainoastaan sähköisessä muodossa kaupungin internet-sivuilla. eHARAVA on karttapohjainen kyselypalvelu. Kyselyssä vastaaja antaa vastauksen kysymykseen merkitsemällä paikan karttaan. Kysymykseen voi liittää tarkentavan lisäkysymyksen, johon vastaaja kirjoittaa vastauksensa.

Kyselyistä tiedotettiin sosiaalisessa mediassa, lähetettiin sähköpostilla tietoa ja linkki kyselyyn kaupunginosien asukasyhdistyksille, erilaisille järjestöille (mm eläkeläisjärjestöt, maahanmuuttajien järjestöt) ja tutkimusalueella tai lähellä sitä sijaitseviin lukioihin. Myös paikallislehteen ilmoitettiin kyselyistä.

Hirsjärven ym. (2005) mukaan systemaattista havainnointia toteutetaan tietyssä tilassa, tässä tapauksessa valituissa viheralueissa. Systemaattisessa havainnoinnissa tietoa kerätään havainnoitavista järjestelmällisesti ja tarkasti. Havainnointia varten laaditaan seurantalista, jossa on etukäteen määritelty mihin ominaisuuksiin kiinnitetään huomiota. Ennen havainnointia päätetään kirjataanko ylös vain ominaisuuden esiintyminen vai ominaisuuksien esiintymisen määrä. Tässä työssä systemaattista havainnointia käytettiin omissa inventoinneissa viheralueilla. Viheralueista kirjattiin listaan esiintyykö ominaisuus viheralueella, mutta ei laajuutta tai määrää. Tutkimuksessa esiintyy niin kvantitatiivisen eli määrällinen ja kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusten piirteitä. Kvantitatiivista tutkimusta tehdään, kun määritetään pisteitten perusteella viheralueiden merkittävyysluokka ja peruskorjausjärjestys. Tulosten analysointi kuitenkin liippaa kvalitatiivista, kun määritellään viheralueen peruskorjaus- / kunnostustarvetta sanallisesti. Tämä tarkoittaa, että viheralueen saamien peruskorjauspisteitten perusteella kuvaillaan sanallisesti korjaustarve.

3.2 Tutkimuksen arvot

Jokainen arvo, mikä toteutui viheralueella, antoi pisteen viheralueelle. Arvo on viheralueen ominaisuus, jolla on merkitys (Sato-Ettala & Ryynänen 2010, 58).

Viheralueiden sosiaalista merkitystä selvitettiin asukaskyselyllä viheralueilla koettujen positiivisesti kuvaavien ja negatiivisesti kuvaavien arvojen sekä kehittämistä ja käyttöä kuvaavien arvojen avulla (taulukko 1). Kysytyt arvot perustuvat Tyrväisen ja Pelkosen (2005) tutkimukseen Kaupunkiviheralueiden koetut arvot ja merkitys asukkaille Länsi-Vantaalla.

Taulukko 1. Viheralueiden sosiaalista merkitystä kuvaavat arvot

Pääryhmä	Arvo
Positiivisesti kuvaavat arvot	rauhallinen hiljainen turvallinen viihtyisä tilan – vapauden tunne kaunis maisema suojavaikutus
Negatiivisesti kuvaavat arvot	pelko – ahdistus epäviihtyisä meluisa
Kehittämistä kuvaavat arvot	rakenteiden kunnostaminen rakenteiden lisääminen kasvillisuuden uudistaminen / poisto toiminta- ja virkistysmahdollisuuksien lisääminen
Käyttöä kuvaavat arvot	käyttää eniten haluaisi käyttää enemmän toimivin leikkipaikka, pelikenttä jne ei sovellu liikuntarajoitteiselle helposti saavutettavissa

Viheralueiden ekologista ja kulttuurista merkitystä (taulukko 2) kuvaavia arvoja havainnoitiin viheralueilla ja selvitettiin tilastojen perusteella.

Taulukko 2. Viheralueiden ekologista ja kulttuurista merkitystä kuvaavat arvot

Pääryhmä	Arvo
Toiminnot	leikkipaikka koira-aitaus mattopaikka venelasku tai satama pelikenttä, pelialue tenniskenttä lentopallo, rantalentopallo skeittirata, liikennepuisto uimaranta laavu luontopolku lintutorni pitkospuut, silta
Suojelu, kulttuuri	rauhoitettut eliöt muinaisjäännös rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) asema- tai yleiskaavassa suojeltu Lapin kulttuuriympäristöohjelma patsas, muistomerkki
Tilastot	asukasluku on kasvanut yli 10 % 2009–2015 rakennusvuosi 1960–1970 voimassa oleva asemakaava ei vastaa nykytilaa
Viheralueiden saavu- tettavuus	huono erittäin huono
Kasvillisuus	huonoja puita huonoja pensaita huonoja perennoja laikukas nurmikko tai niitty
Rakenteet	huonot tiet huonot penkit, aidat, roskikset ym
Kulutuskestävyys	oikopolkuja kuiva tai kostea kasvupaikka
Suojavaikutus	vilkkaan kadun varrella junaradan varrella muun suojaa vaativan kohteen vieressä

Toiminnallisuutta ovat leikkipaikat, koira-aitaukset, mattojen pesupaikat, veneen laskupaikat ja -laiturit, erilaiset pelikentät, uimarannat, lintutornit, luontopolut ja niin edelleen. Toiminnallisuus on havainnointu paikan päällä kohteessa.

Viheralueen suojelullisessa ja historiallisessa arvossa on huomioitu muinaisjäänteet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt (RKY) Museoviraston rekistereistä, asema- tai yleiskaavassa suojellut kohteet ajantasakaavasta Rovaniemen karttapalvelusta ja Svärдин (2007,

30) laatimasta kartasta Lokion (1997) määrittämät Lapin kulttuuriympäristöt Rovaniemen osalta. Muistomerkit ja rauhoitetut eliöt on havainnoitu viheralueilta paikan päällä.

Asukasluvun kasvu pientilastoalueissa vuosien 2009 - 2015 välillä on otettu Rovaniemen kaupungin kuntainfosta ja viheralueiden rakennusvuosi (vain puistoissa) Rovaniemen kaupungin VIRE viheraluerekisteristä (1996).

Voimassa olevan asemakaavan viheralueiden kaavamerkintöjä on verrattu viheralueen nykyiseen sisältöön Rovaniemen karttapalvelussa. Svärdin (2007, 37) laatiman viheraluejärjestelmän osalta on huomioitu ne viheralueet, jotka sijaitsevat alueilla, joilla viheralueiden saavutettavuus on huono tai erittäin huono.

Silmämääräisesti alueilta havainnoitu kasvillisuuden kunto (kuolleita, sairastuneita kasveja, kulunut nurmikko / pohjakasvillisuus) rakenteiden kunto (huonot tiet, polut, penkit, aidat, roskikset) sekä kulutuskestävyys (oikopolut; kuiva tai kostea kasvupaikka).

Viheralueen suojavaikutus arvioitiin joko kartalta tai paikanpäällä. Suojavaikutuksessa huomioitiin mm sijainti vilkkaan kadun tai junaradan varrella (ilman epäpuhtaudet, melu) sekä sijainti Kemijoen tai Ounasjoen rannalla, jolloin tuulisuus on huomattava tekijä.

3.3 Tutkimusalue

Tutkimusalueeseen kuuluu Rovaniemen kaupunginosista Keskusta ja Veitikanharju kokonaan, osa Viirinkankaasta, pieni osa Teollisuuskylästä, osa Radantaustasta ja osa Pullinpuolesta. Pohjoisessa tutkimusalue rajautuu Ounasjokeen ja Kemijokeen, lännessä raja kulkee Kemijärvelle menevässä rautatiessä ja Ranuan tiessä. Etelässä raja menee Kemijoessa ja idässä Niemelänkankaan kautta Oijustien päähän jatkaen Ruokolammelle. Ruokolammelta raja nousee Evakkotielle, jatkaen Revontulentietä pitkin Rakkatielle ja Kairatietä alas Ounasjoentielle. Ounasjoentieltä raja kääntyy Suovakadun kautta Ounasjokeen. Alue rajaus on tehty yhdessä työn tilaajan kanssa. Alue on keskeisintä kaupunkialuetta, joka on tiiviisti rakennettu ja asukastiheydeltä suuri. Alue on myös vanhinta osaa kaupunkia, jota on viime vuosina pikku hiljaa lähdetty eri tavoin uudistamaan ja kehittämään.

Kuva 1. Tutkimusalue (Rovaniemi kaupunki, 2010).

Tutkimuksessa oli mukana tutkimusalueelta 38 puistoa, 45 taajamametsää ja 20 liikenneviheraluetta (Liite 2). Tutkimusalueen viheralueet oli jaettu kolmeen kategoriaan vastuuhenkilöiden mukaan: puistoista vastaa kaupunginpuutarhuri, metsätalousinsinööri taajamametsistä ja kaupunki tai Lapin ELY-keskus liikenneviheralueista.

Svårdin (2007) laatimassa Rovaniemen viheraluesuunnitelmassa ja –järjestelmässä tutkimusalueen viheralueet on arvotettu maisemakuvallisesti, kaupunkikuvallisesti, luonnonarvoiltaan, kulttuurihistoriallisesti, käytön kannalta, kaupunkihygienisesti ja viherverkoston osana.

Koko tutkimusalueella on voimassa oleva yleiskaava ja asemakaava. Viheralueita koskevia asemakaavamuutoksia on vireillä Lampelassa, Etelärinteellä, Poropolulla, Katajarannalla, Ylikorvantiellä ja Korkalovaaranpuistossa. Rovaniemen kaupungin virkistysalueiden yleiskaavan on tarkoitus olla valmis vuoden 2016 aikana. Virkistysalueiden yleiskaavassa määritetään vapaa-ajankäytön maankäytölliset mahdollisuudet ja reunaehdot. (Rovaniemen kaupunki 2015, 7.)

3.4 Tulosten käsittely

Viheralueet luokiteltiin positiivisesti kuvaavista arvoista saaduista pisteistä (taulukko 3) erityisen merkittäviin puistoihin / taajamametsiin / liikenneviheralueisiin (yli 40 pistettä), merkittäviin puistoihin / taajamametsiin / liikenneviheralueisiin (11 – 40 pistettä) tai tavallisiin puistoihin / taajamametsiin / liikenneviheralueisiin (0 - 10 pistettä). Viheralueet jaetaan merkittävyyssuokkiin, jotta saataisiin esille erityisesti asukkaille tärkeät viheralueet.

Taulukko 3. Viheralueen merkityksellisuuden arvot

Arvon lähde	Arvo
Asukaskyselystä arvot	rauhallinen hiljainen turvallinen viihtyisä tila- ja vapauden tuntu kaunis maisema suoja-alue eniten käyttää toimiva leikki-pelikenttä, uimapaikka helposti saavutettavissa
Muista inventoinneista arvot	toiminnot kulttuuri, suojelu suojavaikutus

Peruskorjausjärjestys määriteltiin vähentämällä viheralueen merkittävyyss pisteistä tilasto-, viheralueiden saavutettavuus- ja kunto –arvoista saadut pisteet sekä asukaskyselyn viheraluetta negatiivisesti kuvaavat arvoista ja kehittämiseen liittyvistä arvoista saadut pisteet. Se viheralue, joka sai vähiten pisteitä, on peruskorjausjärjestyksessä ensimmäisenä.

Peruskorjaus- ja kunnostustarve (taulukko 4) määräytyi asukaskyselyssä kysytyistä viheraluetta negatiivisesti kuvaavien arvojen ja kuntoon liittyvien arvojen pisteistä. Jos pisteitä kertyi yli 5, viheralue suositellaan peruskorjattavan. Jos viheralue sai pisteitä 1-5, yksittäiset toimenpiteet riittävät.

Viheralueen kehittämisen tarve muodostui tilastollisista ja saavutettavuus –arvoista saaduista pisteistä ja asukaskyselyssä kysytyistä viheralueen kehittämiseen liittyvistä arvoista saaduista pisteistä. Jos pisteitä kertyi 5 tai enemmän, suositellaan viheralueen kehittämistä.

Taulukko 4. Viheralueiden peruskorjaus-, kunnostus- ja kehittämisen arvot

	Arvon lähde	Arvo
Peruskorjaus- ja kunnostus-tarve	Asukaskysely	pelko, ahdistus epäviihtyisä meluisa
	Muu inventointi (kunto)	kasvillisuus rakenteet kulutuskestävyys
Kehittäminen	Asukaskysely	rakenteiden kunnostaminen rakenteiden lisääminen kasvillisuuden uudistaminen / poistaminen toiminta- ja virkistysmahdol- lisuuksien lisääminen haluaisi käyttää enemmän ei sovellu liikuntarajoittei- selle
	Muu inventointi	tilastot viheralueiden saavutetta- vuus

4 TULOKSET

4.1 Viheralueiden merkittävyydet

4.1.1 Erittäin merkittävät puistot

Erittäin merkittäviä puistoja ovat Kirkkolammenpuisto, Koskipuisto, Rantapuisto, Tuurenpuisto ja Jyrhämänpuisto (liite 5).

Puistot saivat 56 % puistojen merkittävyydspisteistä (n = 782 pistettä) (liite 6). Nämä puistot olivat asukaskyselyyn vastanneiden mielestä rauhallisimmat puistot. Lisäksi Kirkkolammenpuisto, Koskipuisto, Rantapuisto ja Tuurenpuisto ovat hiljaisimmat, turvallisimmat, viihtyisimmät ja niissä on kaunein maisema. Kirkkolammenpuistossa, Koskipuistossa ja Tuurenpuistossa koetaan eniten tilan- ja vapauden tunnetta.

Toiminnallisista arvoista Kirkkolammenpuisto sai eniten pisteitä. Kulttuuri- ja suojeluarvoissa Koskipuisto, Rantapuisto, Tuurenpuisto ja Jyrhämänpuisto saivat pisteen. Suojavaikutuksesta kaikki erittäin merkittävät puistot saivat pisteen. Erittäin merkittävistä puistoista

Koskipuisto, Rantapuisto, Jyrhämänpuisto ja Tuurenpuisto sijaitsevat Kemijoen rannalla ja Kirkkolammenpuisto Kemijoen välittömässä läheisyydessä.

Kuva 2. Erittäin merkittävät puistot (Rovaniemi kaupunki, 2010).

4.1.2 Merkittävät puistot

Konttisenpuisto, Lainanpuisto, Jätkänpuisto, Nätynginpuisto, Korkalovaaranpuiston Tapiola, Susivuodinpuisto, Kivalonpuisto, Uitonpuisto, Kisapuisto, Harjulammenpuisto ja Tapaninpuisto kuuluvat merkittäviin puistoihin (liite 5). Nämä puistot saivat kaikista merkittävyysepisteistä 29 % (n = 782 pistettä) (liite 6).

Asukaskyselyssä Konttisenpuisto sai eniten pisteitä merkittävistä puistoista. Konttisenpuisto on turvallisin, viihtyisin ja helpoiten saavutettavissa merkittävistä puistoista. Konttisenpuistossa ja Lainanpuistossa on toimivin leikkikenttä. Lainanpuistoa ja Konttisenpuistoa käytetään eniten merkittävistä puistoista. Jätkänpuisto on rauhallisin, turvallisin ja siellä kokee parhaiten tilan ja vapauden tuntua merkittävistä puistoista. Nätynginpuistossa on kaunein maisema ja Susivuodinpuisto on hiljaisin merkittävistä puistoista. Uitonpuisto toimii parhaiten suoja-alueena merkittävistä puistoista.

Lainanpuisto sai toiminnallisista arvoista eniten merkittävistä puistoista. Kulttuuri- ja suojeluarvoja eniten sai Korkalovaaranpuiston Tapiolan alue sekä Tapaninpuisto. Suojavaikutuksista arvoja sai eniten Nätynginpuisto ja Uitonpuisto.

Kuva 3. Merkittävät puistot (Rovaniemi kaupunki, 2010).

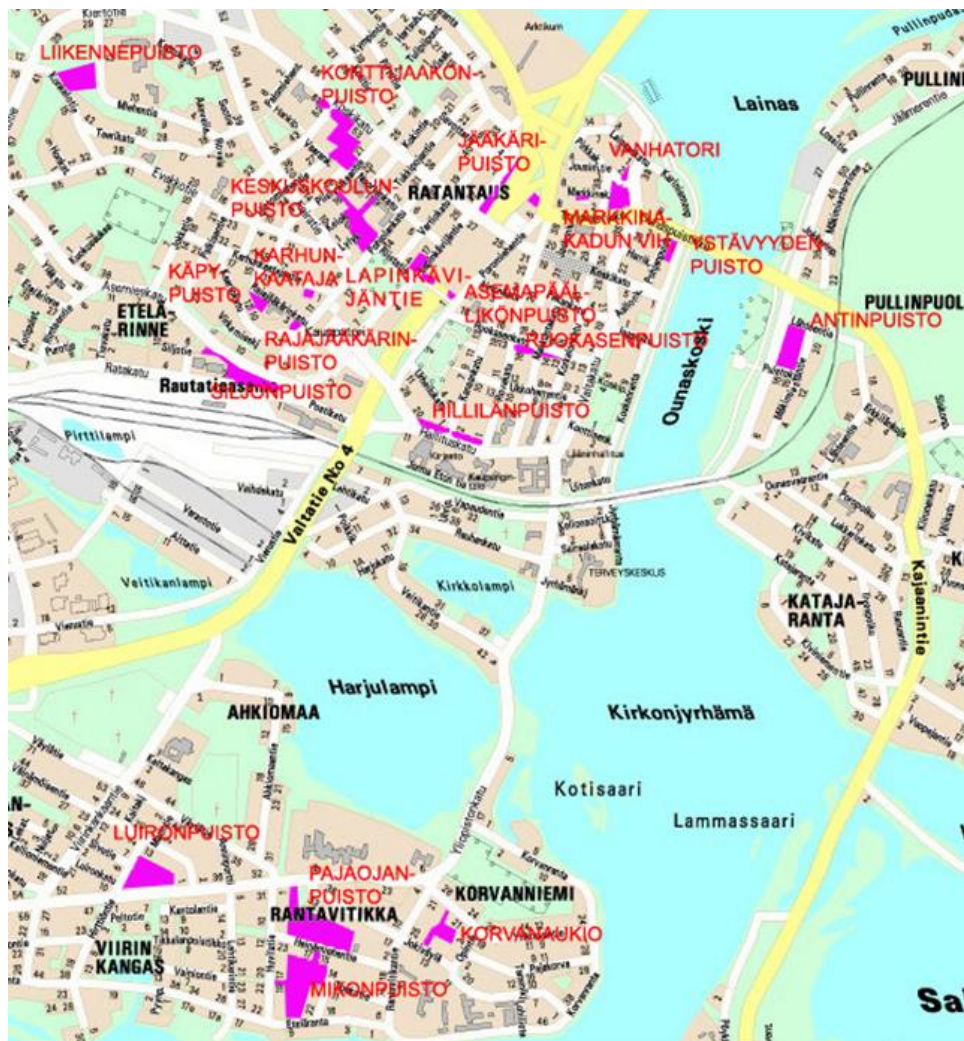
4.1.3 Tavalliset puistot

Vanhatori, Mikonpuisto, Hillilänpuisto, Käpypuisto, Keskuskoulunpuisto, Korvanaukio, Ruokasenpuisto, Pajaojanpuisto, Luironpuisto, Antinpuisto, Ystävyyspuisto, Konttijaakonpuisto, Ratamestarinpuisto, Jääkäripuisto, Karhunkaatajantienpuisto, Siljonpuisto, liikennepuisto Korkalovaaranpuistossa, Rajajääkäripuisto, Lapinkävijäntien leikkipaikka, Lapinkävijäntienpuisto, Asemapäällikönpuisto ja Markkinakadun viheralue kuuluvat tavallisiin puistoihin (liite 5). Nämä puistot saivat kaikista merkittävyyspisteistä 15 % (n = 782 pistettä) (liite 6).

Merkittävyydeltään tavalliset puistot saivat hajanaisia pisteitä eri arvoista. Asukaskyselyssä tavallisista puistoista Mikonpuisto, Käpypuisto ja Keskuskoulunpuisto ovat rauhallisimmat. Hiljaisiksi vastaajat luokittelivat Hillilänpuiston, Käpypuiston, Keskuskoulunpuiston, Korvanaukion ja Jääkäripuiston. Vanhatori, Mikonpuisto, Hillilänpuisto, Käpypuisto ja Keskuskoulunpuisto olivat vastaajien mielestä turvallisimmat ja viihtyisin puisto Mikonpuiston. Tilan ja vapauden tuntua koettiin Vanhatorilla, Mikonpuistossa, Keskuskoulunpuistossa, Ruokasenpuistossa ja

Antipuistossa. Kaunis maisema oli tavallisista puistoista Vanhatorilla, Hillilänpuistossa, Keskuskoulunpuistossa ja Antinpuistossa. Suoja-alueena vastaajien mielestä toimii Vanhatori, Hillilänpuisto, Ruokasenpuisto, Luironpuisto, Ystävydenpuisto, Konttijaakonpuisto, Karhunkaatajantienpuisto, Siljonpuisto, Rajajääkäripuisto, Lapinkävijäntienpuisto ja Asemapäällikönpuisto. Eniten tavallisista puistoista käytetään Mikonpuistoa. Toimivin leikkikenttä ja muu harrastuspaikka löytyy Korvanaukiolta ja Antinpuistosta. Helposti saavutettavissa vastaajien mukaan tavallisista puistoista ovat Vanhatori, Mikonpuisto, Hillilänpuisto, Korvanaukio, Pajaojanpuisto ja Lapinkävijäntien leikkipaikka.

Toiminnoista parhaat pisteet saivat Vanhatori, Korvanaukio, Luironpuisto, Antinpuisto ja Korkalovaaranpuiston liikennepuisto. Kulttuuri- ja suojeluarvoja eniten tavallisista puistoista sai Ratamestarinpuisto. Suoja vaikutusta luo Vanhatori, Hillilänpuisto, Ruokasenpuisto, Luironpuisto, Ystävydenpuisto, Konttijaakonpuisto, Ratamestarinpuisto, Jääkäripuisto, Siljonpuisto, Lapinkävijäntien leikkipaikka ja - puisto sekä Asemapäällikönpuisto.

Kuva 4. Tavalliset puistot (Rovaniemi kaupunki, 2010).

4.1.4 Erittäin merkittävät taajamametsät

Erittäin merkittäviä taajamametsiä ovat Myllojanpuisto, Pappilanpuisto, Hirttiönpuisto ja Törmäpuisto (liite 5). Nämä taajamametsät saivat kaikista taajamametsien merkittävyysepisteistä 34 % (n = 553) (liite 7).

Asukaskyselyssä Myllojanpuisto nimettiin erittäin tärkeistä taajamametsistä rauhallisimmaksi yhdessä Pappilanpuiston kanssa. Myllojanpuistossa koetaan tilan- ja vapauden tuntua, siellä on kaunein maisema ja se on viihtyisä. Sitä käytetään erittäin tärkeistä taajamametsistä eniten. Törmäpuisto on asukaskyselyn mukaan hiljaisin erittäin tärkeistä taajamametsistä ja Pappilanpuisto turvallisin.

Törmäpuistossa on erittäin tärkeistä taajamametsistä eniten toimintoja. Kaikki erittäin tärkeät taajamametsät sijaitsevat jokien rannoilla ja toimivat tuulensuojina.

Kuva 5. Erittäin merkittävät taajamametsät (Rovaniemi kaupunki, 2010).

4.1.5 Merkittävät taajamametsät

Merkittäviä taajamametsiä ovat Myllärinpuisto, Lähteentien viheralue, Harjulampea ympäröivä viheralue, Korvanrantapuisto, Vainionpuisto, Ounasjoenpuisto, Katajarannan ja Kiviniementien välinen viheralue, A.E. Järvisenpuisto, Sarrionpuisto, Lukkarinkadun ja Kivikadun välinen viheralue, Korkalovaaranpuisto (ei liik.puisto tai tapiola), Kotisaarenpuisto ja Kivikadun ja Katajarannan välinen viheralue (liite 5). Nämä taajamametsät saivat 49 % (n = 553) kaikista taajamametsien merkittävyysepisteistä (liite 7).

Merkittävistä taajamametsistä Lähteentien viheralue nimettiin rauhalliseksi ja eniten käytetyimmäksi asukaskyselyssä. Tilan- ja vapauden tuntua koettiin Myllärinpuistossa, Harjulampea ympäröivällä viheralueella, Vainionpuistossa ja Lukkarinkadun ja Kivikadun välisellä viheralueella. Asukaskyselyn mukaan hiljaisin merkittävä taajamametsä on Ounasjoenpuisto. Myllärinpuisto koettiin turvallisimmaksi ja siellä on kaunein maisema tärkeistä taajamametsistä. Harjulampea ympäröivä viheralue nimettiin viihtyisimmäksi. Sarrionpuisto sai eniten pisteitä toimivasta uimapaikasta. Suoja-alueeksi asukaskyselyssä merkittävistä taajamametsistä nimettiin Harjulampea ympäröivä viheralue sekä Lukkarinkadun ja Kivikadun välinen viheralue.

Korkalovaaranpuistossa on eniten toimintoja merkittävistä taajamametsistä. Kotisaarenpuisto sai suojelu- ja kulttuuriarvoista eniten pisteitä merkittävistä taajamametsistä.

pisteitä hajanaisista arvoista, joiden perusteella ei selkeitä päätelmiä pysty tekemään näiden viheralueiden merkittävyyden perusteista (liite 7).

4.2 Viheralueiden peruskorjausjärjestys ja peruskorjaustarve

Asukaskyselyssä vastaajat pystyivät täydentämään negatiivisesti kuvaavien arvojen, käyttöön liittyvien arvojen ja kehittämiseen liittyvien arvojen karttavastauksia kirjoittamalla. Nämä täydennykset ovat liitteessä 9.

4.2.1 Puistot

Puistojen peruskorjaus- ja kunnostustarpeet vaihtelevat suuresti (liitteet 10 ja 13). Seuraavilla toimenpiteillä voidaan puistojen yleisilmettä ja palvelutasoa nostaa.

Ruokasenpuisto tulisi peruskorjata kokonaan. Puisto sai asukaskyselyssä negatiivisia ja kehittämiseen liittyviä arvoja yhtä paljon. Huomioitavaa on, että Ruokasenpuiston kasvillisuus ja rakenteet ovat kaikista puistoista huonoimmassa kunnossa. Puisto sijaitsee alueella, jossa viheralueiden saavutettavuus on huono.

Konttijaakonpuiston peruskorjaustarve perustuu puiston saamiin negatiivisiin arvoihin asukaskyselyssä. Lisäksi puisto sijaitsee alueella, joka asuinalueena kehittynyt viime vuosina.

Siljonpuiston peruskorjaustarve perustuu puiston saamiin negatiivisiin arvoihin asukaskyselyssä. Lisäksi puisto sijaitsee alueella, joka asuinalueena kehittynyt viime vuosina.

Ystävyydenpuiston peruskorjaustarve perustuu asukaskyselyssä saatuihin negatiivisiin arvoihin ja muutamaan kuntoon liittyvään arvoon. Puistoa voisi jonkin verran kehittää palvelemaan asukkaita enemmän.

Asemapäällikönpuistoa tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Keskuskoulunpuiston peruskorjaustarve myös perustuu negatiivisiin ja kuntoon liittyviin arvoihin. Puistoa toivotaan kehitettävän edelleen.

Karhunkaatajantienpuiston kasvillisuuden kuntoa tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Rajajääkäripuiston kasvillisuuden kuntoa tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Jääkäripuistoa tulisi kehittää. Puistoa tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Lapinkävijäntienpuistoa tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Antinpuiston kasvillisuuden ja kulkuväylien kuntoa tulisi kohentaa viherrakentamisen keinoin.

Pajaojanpuisto on uudistettu 2015-2016. Uusi kasvillisuus on kärsinyt olosuhteista. Puiston kasvillisuutta tulisi kunnostaa viherrakentamisen keinoin.

Ratamestarinpuiston kasvillisuutta ja kulkuväyliä tulisi kohentaa viherrakentamisen keinoin. Puisto sijaitsee alueella, jossa viheralueiden saavutettavuus on huono.

Lapinkävijäntien leikkipaikan kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Liikennepuiston (Korkalovaaranpuistossa) kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Korvanaukio tulisi peruskorjata. Peruskorjaustarve perustuu täysin puiston nykyiseen heikkoon kuntoon.

Tapaninpuiston kasvillisuutta tulisi kunnostaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Vanhatoria asukkaat toivoisivat kehitettävän edelleen. Vanhojen koivujen kuntoa tulisi seurata, kesällä 2016 niissä oli kasvitauti.

Harjulammenpuiston peruskorjaustarve perustuu asukaskyselyssä saatuihin negatiivisiin arvoihin ja kehittämisarvoihin.

Hillilänpuistoa tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä. Puisto sijaitsee alueella, jossa viheralueiden saavutettavuus on erittäin huono.

Käpypuiston kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Mikonpuiston kulkuväyliä tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Uitonpuiston kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä. Kesällä 2016 puisto oli tietyömaan osaa. Puisto sijaitsee alueella, jossa viheralueiden saavutettavuus on huono.

Kisapuiston kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Kivalonpuiston kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Susivoudinpuistoa toivotaan asukkaiden osalta kehitettävän. Puisto ei sinällään vaadi peruskorjausta, tällä hetkellä puiston kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Nätynginpuiston kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Jätkänpuiston toivottiin asukaskyselyssä kehitettävän. Puiston kasvillisuuden kuntoa voidaan parantaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Lainanpuiston kasvillisuutta tulisi kohentaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Korkalovaaranpuiston Tapiolan aluetta voisi kehittää, mutta ei vaadi tällä hetkellä kunnostamista.

Jyrhämänpuiston peruskorjaustarve perustuu asukaskyselyssä saatuihin kehittämispisteisiin. Puisto on joillekin negatiivisia tunteuksia herättävä paikka asukaskyselyn mukaan. Puisto oli kesällä 2016 kunnallistekniikan työmaana, kasvillisuuden kuntoa ei arvioitu.

Konttisenpuiston kasvillisuutta tulisi kunnostaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Tuurenpuiston peruskorjaustarve perustuu saatuihin kuntoon liittyviin arvoihin, asukaskyselyn negatiivisiin arvoihin ja kehittämiseen liittyviin arvoihin.

Rantapuiston peruskorjaustarve myös perustuu asukaskyselyssä saatuihin negatiivisiin arvoihin ja asukkaiden toiveisiin puiston kehittämisestä.

Koskipuiston peruskorjaustarve perustuu asukaskyselyssä saatuihin negatiivisiin arvoihin. Asukkaat haluaisivat puistoa kehitettävän erityisen paljon.

Kirkkolammenpuisto sai yhtä paljon negatiivisia arvoja asukaskyselyssä kuin kunnon osalta inventoinnissa. Koko puistoa ei tarvitse peruskorjata tällä hetkellä, mutta kasvillisuuden kuntoa tulisi parantaa yksittäisillä viherrakentamisen toimenpiteillä.

Markkinakadun viheralueelle ei tällä hetkellä tarvitse tehdä mitään. Luironpuisto on peruskorjatta kesällä 2016.

4.2.2 Taajamametsät

Taajamametsien kunnostustarpeet vaihtelevat suuresti (liitteet 11 ja 14). Seuraavilla toimenpiteillä voidaan taajamametsien yleisilmettä ja palvelutasoa nostaa.

Viirinkankaantien ja nelostien viheraluetta tulisi kokonaisuutena kunnostaa metsänhoidollisin menetelmin poistaakseen asukaskyselyssä annetut negatiiviset arvot.

Myllärinpuistoa tulisi kehittää. Asukaskyselyssä puisto sai taajamametsistä eniten kehittämistä koskevia arvoja. Puisto sai myös negatiivisia arvoja eniten. Puiston tilanne on hankala, koska asukkaat kohdensivat pisteet sille puiston osalle, joka on yksityisomistuksessa.

Ruokolammenpuisto tulisi kehittää palvelemaan asukkaita paremmin ja joitain metsänhoidollisia toimenpiteitä tulisi tehdä.

Kulkurinpolun viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Ounasjoentien ja Pohjoisrannan välisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Sahanperäntien viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Tolsanpuistossa tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Vierustien ja nelostien välisellä viheralueella tulisi tehdä joitain metsänhoidollisia toimenpiteitä asukaskyselyssä esiin tulleiden negatiivisten arvojen poistamiseksi.

Hankipolun ja Palkisentien viheralueella tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Skeittipuiston viheralueella tulisi tehdä kunnostustöitä kasvillisuuden, rakenteiden ja kulkuväylien kunnon parantamiseksi.

Tievakadun ja Rinteentien välisellä viheralueella tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Veitikanpuistoa tulisi kunnostaa kokonaisuutena metsänhoidollisin menetelmin ja kehittää palvelemaan asukkaita.

Villenpuistossa tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Asemieskadun ja Evakkotien myötäisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Kasarmipuistossa tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Kiviniementien viheralueilla tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Mäkimiestenrinteen ja rautatien välisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Niemelänpuistossa tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Paimenpuistossa tulisi tehdä joitain metsänhoidollisia toimenpiteitä puiston kunnon parantamiseksi.

Tievaipuistossa tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Mäkimiestentien ja rautatien välisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Jäämerentien viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä asukaskyselyssä esiin tulleiden negatiivisten arvojen poistamiseksi.

Korkalovaaranpuistoa tulisi kehittää palvelemaan asukkaita paremmin ja kasvillisuuden kuntoa voisi kohentaa metsänhoidollisin toimenpitein. Kulkuväyliä ja rakenteita voisi kehittää.

Korvanrantapuistoa tulisi kehittää palvelemaan asukkaita enemmän. Joitain kunnostustoimenpiteitä tulisi tehdä metsänhoidollisin menetelmin parantaakseen puiston kuntoa ja negatiivisten arvojen poistamiseksi.

Kajaanintien ja Lähteentien välisillä viheralueilla tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Kesäkenttässä tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Ruijanpuistossa tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä puiston kunnon parantamiseksi.

Pullinpuistossa tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Kivikadun ja Katajarannan välisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

A.E. Järvisen puistoa tulisi kehittää palvelemaan asukkaita enemmän ja joitain metsänhoidollisia toimenpiteitä tulisi tehdä.
Ounasvaarantien ja Poropolun välisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Kotisaarenpuistossa tulisi tehdä jotain vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kunnon parantamiseksi.

Lukkarinkadun ja Kivikadun välisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Sarrionpuistossa tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Katajarannan ja Kiviniementien välisellä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä kasvillisuuden kunnon parantamiseksi.

Ounasjoenpuistossa tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Vainionpuisto tulisi kehittää palvelemaan asukkaita paremmin. Puiston kulkuväyliä voisi kehittää.

Törmäpuisto tulisi kehittää palvelemaan asukkaita paremmin ja kunnostaa metsänhoidollisin menetelmin poistaakseen negatiiviset arvot ja parantaakseen puiston kuntoa.

Pappilanpuistoa tulisi kokonaisuutena kunnostaa ja kehittää perustuen asukaskyselyssä saatuihin negatiivisiin ja kehittämiseen liittyviin arvoihin.

Harjulampea ympäröivä viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi. Alue on hankala, koska viereiset kerrostalot ovat ottaneet alueen osaksi pihojaan.

Lähteentien viheralueella tulisi tehdä vähäisiä metsänhoidollisia toimenpiteitä alueen kunnon parantamiseksi.

Hirttiönpuistoa tulisi kunnostaa kokonaisuutena metsänhoidollisin menetelmin parantaakseen puiston kuntoa.

Myllyojanpuistoa tulisi kokonaisuutena kunnostaa ja kehittää perustuen asukaskyselyssä saatuihin negatiivisiin ja kehittämiseen liittyviin arvoihin.

Ristontien viheralueella ei tarvitse tehdä mitään. Alue on osa viereisen taloyhtiön pihaa. Mäkimiestenrinteen päädyn viheralueella ei myös tarvitse tehdä mitään.

4.2.3 Liikenneviheralueet

Liikenneviheralueet saivat vain yksittäisiä pisteitä eri arvoista (liitteet 12 ja 15). Näillä alueilla ei ole peruskorjaustarvetta. Seuraavilla toimenpiteillä voidaan halutessa liikenneviheralueiden yleisilmeitä parantaa.

Teerikadun ja Evakkotien välisellä viheralueella 1:lla kasvillisuuden kuntoa voisi kohentaa metsänhoidollisin toimenpitein.

Teerikadun ja Evakkotien välisellä viheralueella 2:lla kasvillisuuden kuntoa voisi kohentaa metsänhoidollisin toimenpitein.

Toripuistikon viheraluetta voisi kunnostaa viherrakentamisen toimenpitein poistaakseen asukaskyselyssä ilmenneet negatiiviset arvot.

Kairatien ja Juurakkotien viheralueella tulisi tehdä joitain metsänhoidollisia toimenpiteitä kasvillisuuden kunnon parantamiseksi.

Kympintien varren viheralueella voisi kasvillisuuden kuntoa parantaa viherrakentamisen toimenpitein sekä kehittää aluetta palvelemaan asukkaita paremmin.

Teerikadun ja Konkelotien risteyksen viheraluetta voisi parantaa metsänhoidollisin toimenpitein.

Viestitien viheraluetta voisi parantaa viherrakentamisen toimenpitein.

Rinteentien viheralueilla voisi kasvillisuuden kuntoa parantaa metsänhoidollisin toimenpitein.

Sahaperäntien ja Ounasjoentien viheraluetta voisi parantaa viherrakentamisen toimenpitein.

Teerikadun ja Miehentien risteyksen viheraluetta voisi parantaa viheralueiden hoitotoimenpiteillä.

Teerikadun varren viheraluetta voisi parantaa viheralueiden hoitotoimenpiteillä.

Ounasjoentien ja Lapinkävijäntien viheraluetta voisi kunnostaa metsänhoidollisin toimenpitein poistaakseen asukaskyselyssä ilmenneen negatiivisen arvon.

Poropolun viheralueita voisi kehittää.

Kajaanintien viheralueita voisi kehittää.

Jäämerentien viheralueita voisi parantaa metsänhoidollisin toimenpitein.

Ranuantien ja Kajaanintien välisellä viheralueella, Jokkerinpolun viheralueella, Ranuantien viheralueella ja Yliopistokadun viheralueella ei tällä hetkellä tarvitse tehdä mitään.

Sompiontien ja Poroelontien viheralueella ei tarvitse tällä hetkellä tehdä mitään. Aluetta hoidetaan osana viereisen taloyhtiön pihaa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Rovaniemen kaupunki on lähtenyt viheralueiden osalta toteuttamaan elinympäristöjen parantamista selvittämällä keskustan ja sen lähialueiden viheralueiden peruskorjausjärjestyksen sekä viheralueiden peruskorjaus- tai kunnostustarpeen. Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluonto –selvityksessä (2013, 5) viheralueiden kehittäminen lähtee niiden kehityskuvasta. Rovaniemellä tutkimukseen kuuluvien viheralueiden kehittäminen ja uudistaminen perustuu peruskorjaus- tai kunnostustarpeeseen.

Viheralueet luokiteltiin erittäin merkittäviin, merkittäviin ja tavallisiin viheralueisiin sosiaalisten arvojen kartoituksessa asukkaiden antamien positiivisesti viheralueita kuvaavien pisteiden mukaan. Erittäin merkittävät puistot (5 kpl) ja taajamametsät (4 kpl) sijaitsevat vesistöjen rannoilla, mikä Tyrväisen ym (2007) mukaan kohottaa viheralueiden miellyttävyyttä asukkaiden parissa.

Viihtyisä ja elinvoimainen viheralue vetää käyttäjiä puoleensa. Tämän osoittaa erittäin merkittävien viheralueiden saamat käyttöön liittyvien arvojen pisteet. Kun taas sellaiset viheralueet, joissa esimerkiksi kasvillisuus ja rakenteet ovat huonossa kunnossa, saivat negatiivisesti kuvaavien arvojen pisteitä tai sitten eivät pisteitä lainkaan.

Viheralueen laadun kokeminen on yksilöllistä. Sen osoittaa erittäin merkittävien viheralueiden saamat negatiivisesti kuvaavat pisteet. Pisteet kertovat, että runsas viheralueen käyttö voi vaikuttaa viheralueen ilmapiiriin negatiivisesti.

Kaupunkiluonto on omalaatuinen. Se on syntynyt luonnon biotoopeista ja ihmisen toiminnan vaikutuksesta. Niemelän, Schulmanin ja Tyrväisen (2009) mukaan kunnossa oleva biotooppi pystyy palautumaan takaisin vahingoittuessaan. Tutkimuksen ekologisista arvoista huono kasvillisuuden ja rakenteiden kunto sekä kulutuskestävyys kuvaavat viheralueen

elinvoimaisuutta. Esimerkiksi erittäin merkittävät puistot ja taajamametsät saivat näistä arvoista 2-5 pistettä ($n = 8$), mikä osoittaa kyseisten viheralueiden olevan hyväkuntoisia. Näillä viheralueilla on peruskorjaustarvetta, mutta ovat peruskorjausjärjestyksessä listan viimeisimpiä.

Tutkimuksessa ei tullut esille yhtään selkeästi kulttuurisesti merkittävää viheraluetta. Tätä voinee selittää sillä, että Lapin sodan aikana vuosina 1944 - 1945 saksalaiset polttivat Rovaniemen. Svärd (2007) on luokitellut kulttuurihistoriallisesti merkittäviksi hautausmaat sekä kotiseutu- ja metsämuseon. Nämä kohteet eivät kuuluneet tämän työn tutkimusalueeseen.

Jotta peruskorjaus- ja kunnostustarpeessa saatiin esiin asukailta kerätty viheralueiden sosiaalinen merkitys, toteutettiin sosiaalisten arvojen kartoitus eli asukaskysely. Asukaskysely järjestettiin kahteen otteeseen. Ensimmäisellä kerralla kysely julkaistiin webropol -kyselytyökalulla internetissä ja paperiversiona kaupungin kirjastossa ja palvelupiste Osviitassa. Kyselyn toteutus oli haastava johtuen viheralueiden suuresta määrästä. Vastaajia oli vain 15. Kysely toteutettiin uudelleen karttapohjaisella eHarava -kyselytyökalulla internetissä. Nyt kyselyyn osallistui 141 vastaajaa. Yhteensä kyselyjen vastaajien määrä vastaa noin 0,25 % Rovaniemen asukasmäärästä ($n = 61\,838$). Samanlaisen vastaajamäärän sai Svärd (2007) toteuttaessaan Rovaniemen keskustan seudun viheralueselvitys ja -suunnitelman yhteydessä asukaskyselyn kaupungin viheralueista.

Karttapohjaisen kyselytyökalun käyttäminen sosiaalisten arvojen kartoituksessa ei ole yksiselitteinen. Asukaskyselyn vastauksista kymmenkunta vastausmerkintää piti jättää pois tuloksista, koska ne eivät sijoittuneet mihinkään viheralueeseen. Karttapohjaisen kyselyn vastaajan tulee hallita tietokoneen käyttö ja olla huolellinen vastatessaan kysymyksiin. Jos karttaa ei suurennata tarpeeksi saadakseen vastausmerkinnän täsmälleen oikeaan paikkaan, voi vastaus antaa täysin väärän tuloksen. Vastaajan tulee myös osata tulkita karttaa ja karttamerkintöjä, jotta osaa oikein paikallistaa viheralueet.

Tutkimusalueen viheralueiden sijaintia verrattiin asukasluvun kehitykseen. Puistoista 27 aluetta sijaitsi alueella, jossa asukasmäärä on kasvanut vuosien 2009 - 2015 aikana yli 10 %. Taajamametsistä 22 aluetta ja liikenneviheralueista 9 sijaitsivat myös asukasmäärältään kasvaneilla alueilla. Alueilla, joissa viheralueiden saavutettavuus on huono tai erittäin huono, sijaitsi 5 puistoa ja 1 taajamametsäalue. Nämä luvut osoittavat, että Rovaniemen kaupunkirakennetta on tiivistetty täydennysrakentamisella. Asukasmäärältään kasvaneiden alueiden viheralueita tulisi kehittää vastaamaan kasvanutta käyttöä ja alueilla, joissa viheralueiden saavutettavuus on huono tai erittäin huono, viheralueiden olemassa olo on turvattava.

Toteuttamalla peruskorjausjärjestystä ja peruskorjaus- tai kunnostustarvetta, parannetaan Rovaniemen keskustan ja sen lähialueiden elinympä-

ristöä. Peruskorjauksen aloittaminen tavallisista ja merkittävistä viheralueista tuo elinympäristöön parannusta enemmän kuin peruskorjaamalla ensin erittäin merkittäviä viheralueita. Peruskorjauksella tai kunnostamisella nostetaan viheralueen arvoa niin ekologisessa kuin sosiaalisessa merkityksessä.

6 POHDINTAA JA KEHITYSEHDOTUKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli määrittää peruskorjausjärjestys Rovaniemen keskustan ja sen lähialueiden viheralueille sekä esittää näiden viheralueiden peruskorjaus- tai kunnostustarve. Aihe oli mielenkiintoinen ja erityisesti itseäni innosti, että sain tehdä kotikaupunkiini sijoittuvan tutkimuksen.

Alun perin viheralueiden merkittävyyttä ei suunniteltu tehtäväksi, mutta asukaskyselyn vastauksia ja omien inventointien tietoja pyöritellessä tuli mieleen, että merkittävyyssuokituksella saisi parhaiten esitettyä asukkailla tärkeät viheralueet. Kun lopullisessa peruskorjausjärjestyksessä päädyttiin huomioimaan merkittävyyssuokitus ja viheralueiden sijoitus käänteisessä järjestyksessä (vähiten pisteitä saanut ensimmäiseksi), saatiin viheralueiden peruskorjaustilanne todellisuutta vastaavaksi.

Työn edetessä haastetta toi tutkimusalueen laajuus ja viheralueiden määrä. Myös viheralueiden erilaisuus (puistot, taajamametsät, liikenneviheralueet) vaikeutti erityisesti asukaskyselyn kysymysten muotoilua. Tämä opinnäytetyö kokonaisuudessaan tehtiin puistojen ehdoilla ja käsitteitä sovellettiin koskettamaan myös taajamametsiä ja liikenneviheralueita. Tästä esimerkkinä on peruskorjaus – käsitteen käyttö. Taajamametsiä ei voi peruskorjata.

Toisaalta on hyvä, että tutkimus sisältää puistot, taajamametsät ja liikenneviheralueet. Tämä antaa edellytyksen viheralueiden yhtenäiselle kehittämiselle. Paikan päällä puisto ja taajamametsä voivat rajoittua toisiinsa ja niitä tulisi hoitaa, kunnostaa ja kehittää yhtä aikaa. Tämä parantaisi alueiden elinvoimaisuutta, käytettävyyttä ja ekologista kestävyyttä.

Tutkimusalueen rajausta olisi pitänyt miettiä tarkemmin. Nyt rajausta ei noudata mitään olemassa olevia rajoja, kuten esimerkiksi kaupunginosien rajoja. Tämä hankaloitti erityisesti tilastotietojen analysointia ja heikentää tutkimustulosten luotettavuutta.

Tutkimuksen luotettavuutta on hankala arvioida, kun tutkimus on toteutettu vain kerran. Tutkimus on toistettavissa ja jatkossa olisi hyvä tehdä se muutaman vuoden välein uudestaan. Näin saataisiin seurantatietoa viheralueisiin kohdistuvista korjaus- ja kehittämispaineista. Lisäksi tutki-

muksen toistamisella pystyttäisiin seuraamaan asukkaiden toiveiden muuttumista viheralueista.

Viheralueiden kasvillisuuden kuntoa tarkastellessa selkeästi esiin tuli tarve puistojen puiden kuntotarkastukselle. Puissa oli huomattavasti runko- halkeamia, jotka olisi syytä tutkia jo pelkästään turvallisuuden vuoksi. Taajamametsien osalta tulisi kehittää kulkuyhteyksiä virkistyksestä näkökulmasta. Myös nykyisten kulkuväylien kuntoon olisi syytä panostaa. Taajamametsissä oli useita paikkoja, joissa liikuntarajoitteiset eivät voi kulkea nykyisiä kulkuyhteyksiä pitkin.

Viheralueiden kokonaisvaltaista kehittämistä voisi tukea puistojen ja taajamametsien yhteinen kehittäminen ja erilaisten teemareittien luominen. Pääajatuksena voisi olla ”puistojen Rovaniemi”, jolloin pystyisi kulkemaan veden ääreltä Kemijoen rannalta ylös Korkalovaaran kallioille viheralueita myöten monimuotoisesta kaupunkiluonnosta nauttien.

LÄHTEET

- Helsingin kaupunki. 2013. *Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluonto*. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:15. Helsinki: Helsingin kaupunki 8 - 17. Haettu 18.10.2015 osoitteesta http://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/yos_2013-15.pdf
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2005). *Tutki ja kirjoita*. 11. painos. Helsinki: Tammi, 125 & 201 – 206.
- Kyttä, M., Kahila, M., Broberg, A. & Tynnilä, J. 2009. Laatu kokemuksina. Teoksessa A. Staffans & E. Väyrynen (toim.) *Oppiva kaupunkisuunnittelu*. Arkkitehtuurin julkaisuja 2009/98, 79 – 90. Haettu 23.2.2013 osoitteesta http://opus.tkk.fi/dokumentit/Tulokset_dokumentit/OPUS-kirja_web.pdf
- Lapintie, K. 2001. Viheralueet tämän päivän kaupunkisuunnittelussa. Teoksessa U. Gabrielsson (toim.) *Vihreä kaupunki?* Tutkijoiden ja kansanedustajien seuran julkaisusarja 3/2001, 17 - 20. Haettu 7.3.2013 osoitteesta <http://www.eduskunta.fi/fakta/vk/tuv/tutkas/julk0301.pdf>
- Löfström, I. 2001. Kaupunkien viheralueet ja niiden monitavoitteinen hoito. Teoksessa U. Gabrielsson (toim.) *Vihreä kaupunki?* Tutkijoiden ja kansanedustajien seuran julkaisusarja 3/2001, 2 - 5. Haettu 7.3.2013 osoitteesta <http://www.eduskunta.fi/fakta/vk/tuv/tutkas/julk0301.pdf>
- Museovirasto (n.d.). Kulttuuriympäristön rekisteriportaali. Haettu 23.7.2014 osoitteesta <http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>
- Niemelä, J. 2001. Viheralueiden ekologinen kestävyys ja tiivistyvä kaupunkirakenne. Teoksessa U. Gabrielsson (toim.) *Vihreä kaupunki?* Tutkijoiden ja kansanedustajien seuran julkaisusarja 3/2001, 12 - 15. Haettu 7.3.2013 osoitteesta <http://www.eduskunta.fi/fakta/vk/tuv/tutkas/julk0301.pdf>
- Niemelä, J., Schulman, H. & Tyrväinen, L. 2009. Ekologisella ja kokemuksellisella tiedolla laatua kaupunkiympäristöön. Teoksessa P. Bäcklund, M. Faehnle & M. Laine (toim.) *Kaupunkiluontoa kaikille – Ekologinen ja kokemuksellinen tieto kaupungin suunnittelussa*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, 9 - 18. Haettu 18.10.2015 osoitteesta http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/09_12_16_Tutkimuksia_6_Backlund.pdf

Pelkonen, J. & Tyrväinen, L. (2005). *Kaupunkiviheralueiden koetut arvot ja merkitys asukkaille Länsi-Vantaalla*. Helsinki: Helsingin yliopisto, metsäekologian laitos.

Rovaniemen kaupunki (n.d.). Rovaniemen karttapalvelu. Haettu 10.4.2016 osoitteesta <http://kartta.rovaniemi.fi/>

Rovaniemen kaupunki (n.d.). Kuntainfo. Rovaniemen väestö suuralueilla, tilastoalueilla ja pienalueilla 2009-2015 excel-tiedosto. Haettu 10.4.2016 osoitteesta <http://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Kuntainfo/Vaesto-ja-ennuste>

Rovaniemen kaupunki. 1996. *VIRE Viheraluerasteri v. 1.2*. Rovaniemi.

Rovaniemen kaupunki. 2010. Opaskartta. Rovaniemi.

Rovaniemen kaupunki. 2015. *Maankäytön ja asumisen toteuttamisohjelma (MAATO). Kaavoituskatsaus: strategiset kaavat, muut kaavat*, sivu 7. Haettu 10.4.2016 osoitteesta <http://www.rovaniemi.fi/loader.aspx?id=66cbbb6b-e68f-431f-aa75-25eb23c5f72b>

Sato-Ettala, A. & Ryyänen, K. 2010. Pormestariluodon-Puuvillan puistovyöhyke. Teoksessa Häyrynen, M., Ryyänen, K. & Tella, K. (toim.) *"Kui mää tääl asu?" asukasnäkökulmia kehittyvään lähiöön*. Turun yliopisto / Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen julkaisuja XXII, 35 – 71. Haettu 31.8.2010 osoitteesta https://oa.doria.fi/bitstream/handle/10024/62965/Kui_m%c3%83%c2%a4%c3%83%c2%a4_t%c3%83%c2%a4%c3%83%c2%a4l_asu_raporttikokoelma_16062010.pdf?sequence=1

Sipilä, M. & Tyrväinen, L. 2007. Luontokokemukset ja ekologia kaupungin suunnittelun voimavaroina. *Tieto & trendit* 14/2007. Tilastokeskus. Haettu 1.9.2010 osoitteesta http://www.stat.fi/artikkelit/2007/art_2007-07-12_004.html

Sipilä, M., Bäcklund, P. & Tyrväinen, L. 2009. Vaikuttamisen rajoilla. Onko koetulla luonnolla sijaa kaupungin suunnittelussa ja päätöksenteossa? *Alue ja ympäristö*, 38: I, 39 - 50. Haettu 18.10.2016 osoitteesta http://www.ays.fi/aluejaymparisto/pdf/aluejaymp_2009_1_s39-50.pdf

Svärd, H. 2007. *Rovaniemen keskustan seudun viheralueselvitys ja –suunnitelma*. Diplomityö. Teknillinen korkeakoulu. Helsinki, 30 & 37.

Tampereen kaupunki. 2008. *Kantakaupungin ympäristö- ja maisemaselvitys*. Selvitykset ja arvioinnit 2008: julkaisuja 1. Tampere: Tampereen kaupunki, 80 – 81 & 95 - 99. Haettu 19.11.2012 osoitteesta http://www.tampere.fi/liitteet/5tay5Nq1j/kyms_luvut_4_6.pdf

- Tyrväinen, L. 2004. Viheralueiden arvokartoitus tuo puuttuvaa tietoa kaupunkisuunnitteluun. *Kvartti* 2004 (4), 42-50. Haettu 31.8.2010 osoitteesta http://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/kvartti/2004/4/viheralueiden_arvokartoitus.pdf
- Tyrväinen, L., Silvennoinen, H., Korpela, K. & Ylen, M. 2007. Luonnon merkitys kaupunkilaisille ja vaikutus psyykkiseen hyvinvointiin. Teoksessa *Luontomatkailu, metsät ja hyvinvointi*. Metlan työraportteja 52, 57 - 77. Haettu 31.8.2010 osoitteesta <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2007/mwp052.htm>
- Yli-Pelkonen, V. 2009. Luontoalueiden ja ekosysteemipalveluiden säilyttäminen kaupunkien kasvaessa ja ilmaston muuttuessa. Teoksessa P. Bäcklund, M. Faehnle & M. Laine (toim.) *Kaupunkiluontoa kaikille – Ekologinen ja kokemuksellinen tieto kaupungin suunnittelussa*. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus, sivut 73 – 81. Haettu 18.10.2015 osoitteesta http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/09_12_16_Tutkimuksia_6_Backlund.pdf
- Ympäristöministeriö. 2009. Tulevaisuuden alueidenkäytöstä päätetään nyt. Tarkistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Esite. Helmikuu/2009, 10-12. Haettu 7.10.2016 <http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Esitteet>

Liite 1

EKOSYSTEEMIPALVELUT

Säätelypalvelut	kasvien pölytys paikallis- ja pienilmaston viilentäminen lämpötilaerojen tasaaminen veden imeytyminen ja suodattaminen sateiden vaikutuksen tasaaminen pohjaveden säätely maanpinnan sitominen eroosion ehkäiseminen hapen tuottaminen hiilidioksidin ja ilman epäpuhtauksien sitominen tuulensuoja, melun vaimentaja näkymien peittäjä tai korostaja
Kulttuuripalvelut	virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet asukkaille terveydelliset vaikutukset asukkaille ympäristökasvatus opetus ja tutkimus
Tuotantopalvelut	vesi, maaperä ravintoa mm marjoista, sienistä, kaloista ja riistasta puusta saatava raaka-aineet

VIHERALUEET

Puistot
Antinpuisto
Asemapäällikönpuisto
Harjulanpuisto
Hillilänpuisto
Jyrhämänpuisto
Jätkänpuisto
Jääkäripuisto
Karhunkaatajantien puisto
Keskuskoulunpuisto
Kirkkolammenpuisto
Kisapuisto
Kivalonpuisto
Konttijaakonpuisto
Konttisenpuisto
Korkalovaaran liikennepuisto
Korkalovaaranpuisto, Tapiola
Korvanaukio
Koskipuisto
Käpypuisto
Lainanpuisto
Lapinkävijäntien leikkipaikka
Lapinkävijäntien puisto
Luironpuisto
Markkinakadun viheralue
Mikonpuisto
Nätynginpuisto
Pajaojanpuisto
Rajajääkäripuisto
Rantapuisto
Ratamestarinpuisto
Ruokasenpuisto
Siljonpuisto
Susivuodinpuisto
Tapaninpuisto
Tuurenpuisto
Uitonpuisto
Vanhatori
Ystävyydenpuisto

Taajamametsät
A.E. Järvisenpuisto
Asemieskadun ja Evakkotien myötäinen viheralue
Hankipolun ja Palkisientien viheralue
Harjulampea ympäröivä viheralue
Hirttiönpuisto
Jäämerentien viheralue
Kajaanintien ja Lähteentien väliset viheralueet
Kasarminpuisto
Katajarannan ja Kiviniementien välinen viheralue
Kesäkenttä
Kivikadun ja Katajarannan välinen viheralue
Kiviniementien viheralueet
Korkalovaaranpuisto (ei liikennepuisto tai Tapiola)
Korvanrantapuisto
Kotisaarenpuisto
Kulkurinpolun viheralue
Lukkarinkadun ja Kivikadun välinen viheralue
Lähteentien viheralue
Myllojanpuisto
Mylläripuisto
Mäkimiestenrinteen ja rautatien välinen viheralue
Mäkimiestenrinteen päädyn viheralue
Mäkimiestentien ja rautatien välinen viheralue
Niemelänpuisto
Ounasjoen ja Pohjoisrannan välinen viheralue
Ounasjoenpuisto
Ounasvaarantien ja Poropolun välinen viheralue
Paimenpuisto
Pappilanpuisto
Pullinpuisto
Ristontien viheralue
Ruijanpuisto
Ruokolammenpuisto
Sahaperäntien viheralue
Sarrionpuisto
Skeittipuiston viheralue
Tievakadun ja Rinteentien välinen viheralue
Tievapuisto
Tolsanpuisto
Törmäpuisto
Vainionpuisto
Veitikanpuisto
Vierustien ja nelostien viheralue
Viirinkankaantien ja nelostien viheralue
Villenpuisto

Liikenneviheralueet
Jokkerinpolun viheralueet
Jäämerentien viheralueet
Kairatien ja Juurakkotien viheralue
Kajaanintien viheralueet
Kympintien varren viheralue
Ounasjoentien ja Lapinkävijäntien viheralue
Poropolun viheralueet
Ranuantien ja Kajaanintien välinen viheralue
Ranuantien viheralue
Rinteentien viheralueet
Sahaperäntien ja Ounasjoentien viheralue
Sompiontien ja Poroelontien viheralue
Teerikadun ja Evakkotien välinen viheralue 1
Teerikadun ja Evakkotien välinen viheralue 2
Teerikadun ja Konkelotien risteyksen viheralue
Teerikadun ja Miehentien risteyksen viheralue
Teerikadun varren viheralue
Toripuistikon viheralue
Viestitien viheralueet
Yliopistokadun viheralue

ASUKASKYSELYJEN KYSYMYKSET

Merkitse karttaan viheralue, joka on rauhallinen.

Merkitse karttaan viheralue, jossa koet hiljaisuutta.

Merkitse karttaan viheralue, joka on turvallinen.

Merkitse karttaan viheralue, joka on viihtyisä.

Merkitse karttaan viheralue, jossa koet tilan - vapauden tunteen.

Merkitse karttaan viheralue, jossa näet kauniin maiseman.

Merkitse karttaan viheralue, jossa koet pelkoa tai ahdistusta.

- Kerro mikä aiheuttaa pelottavuutta tai ahdistuneisuutta?

Merkitse karttaan viheralue, joka on mielestäsi epäviihtyisä.

- Kerro mikä aiheuttaa epäviihtyisyyttä?

Merkitse karttaan viheralue, jossa on huonoja rakenteita.

- Mitkä rakenteet ovat huonoja?

Merkitse karttaan viheralue, jonne tulisi lisätä rakenteita?

- Mitä rakenteita lisäisit?

Merkitse karttaan viheralue, jonka kasvillisuutta uudistaisit tai poistaisit turvallisuuden parantamiseksi.

Merkitse karttaan viheralue, jota käytät eniten.

- Mihin käytät kyseistä viheraluetta?

Merkitse karttaan viheralue, jota haluaisit käyttää enemmän.

- Mitä toimintoja tai virkistysmahdollisuuksia haluaisit kyseisellä viheralueella olevan?

Merkitse karttaan viheralue, jonne lisäisit toiminta- ja virkistysmahdollisuuksia.

- Valitse haluamasi toiminta- ja virkistysmahdollisuudet.

Merkitse karttaan viheralue, joka on helposti saavutettavissa.

Merkitse karttaan viheralue, jossa kulkeminen ei ole helppoa liikuntarajoitteisella.

Merkitse karttaan toimivin leikkipaikka / pelikenttä / uimaranta / mattojen pesupaikka / venesatama.

Merkitse karttaan viheralue, joka on meluisa.

Merkitse karttaan viheralue, joka toimii suoja-alueena melua tai ilman epäpuhtauksia vastaan tai toimii näköesteinä.

Sana on vapaa:

VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

Sukupuoli: Nainen / Mies

Ikäryhmä:

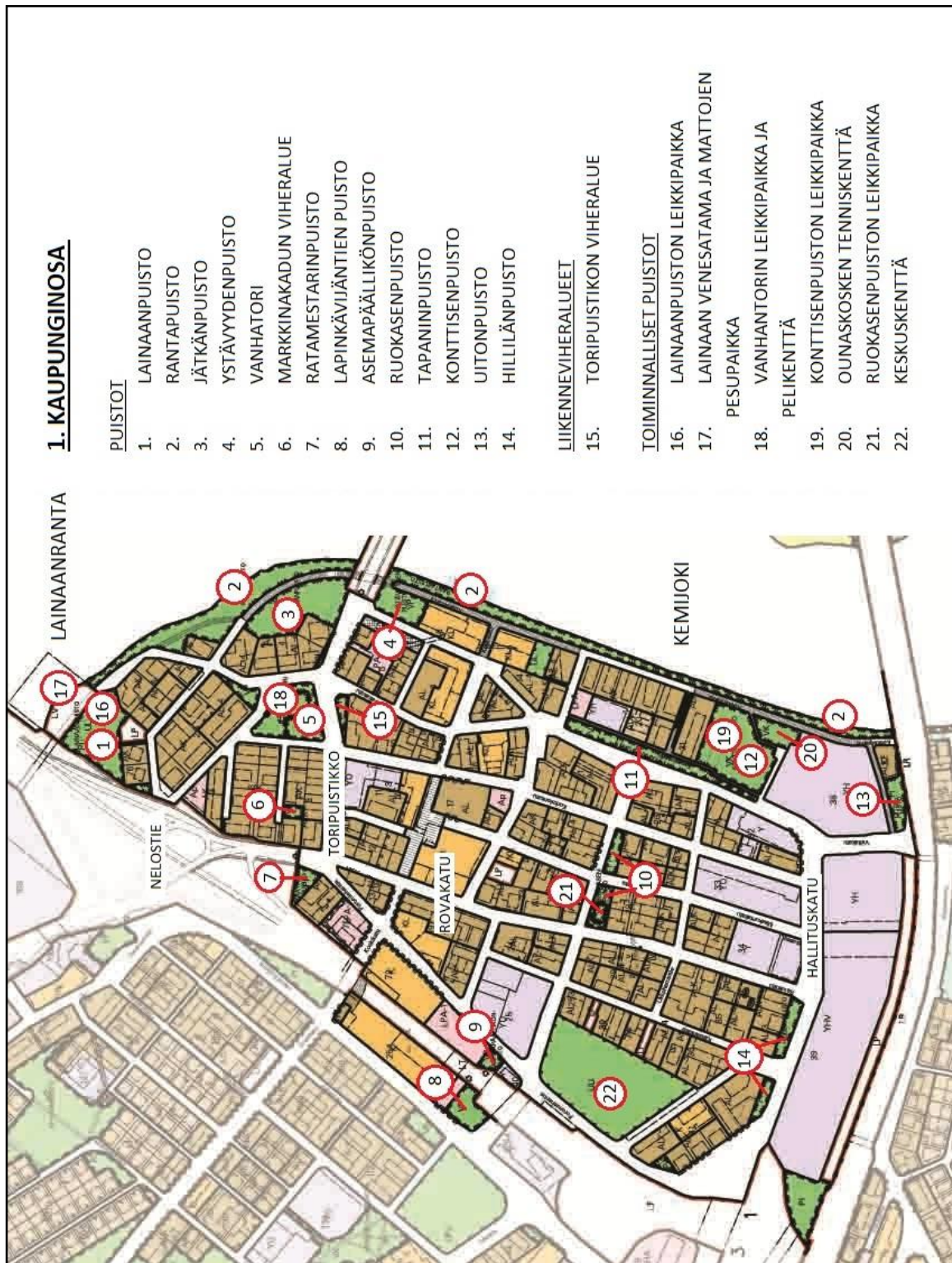
- alle 18-vuotias
- 18 - 35-vuotias
- 36 - 55-vuotias
- yli 56-vuotias

Asuinalue

- kaupunginosa (Keskusta)
- 3. kaupunginosa (Ratantaus, Sahanperä, Etelärinne, Santamäki)

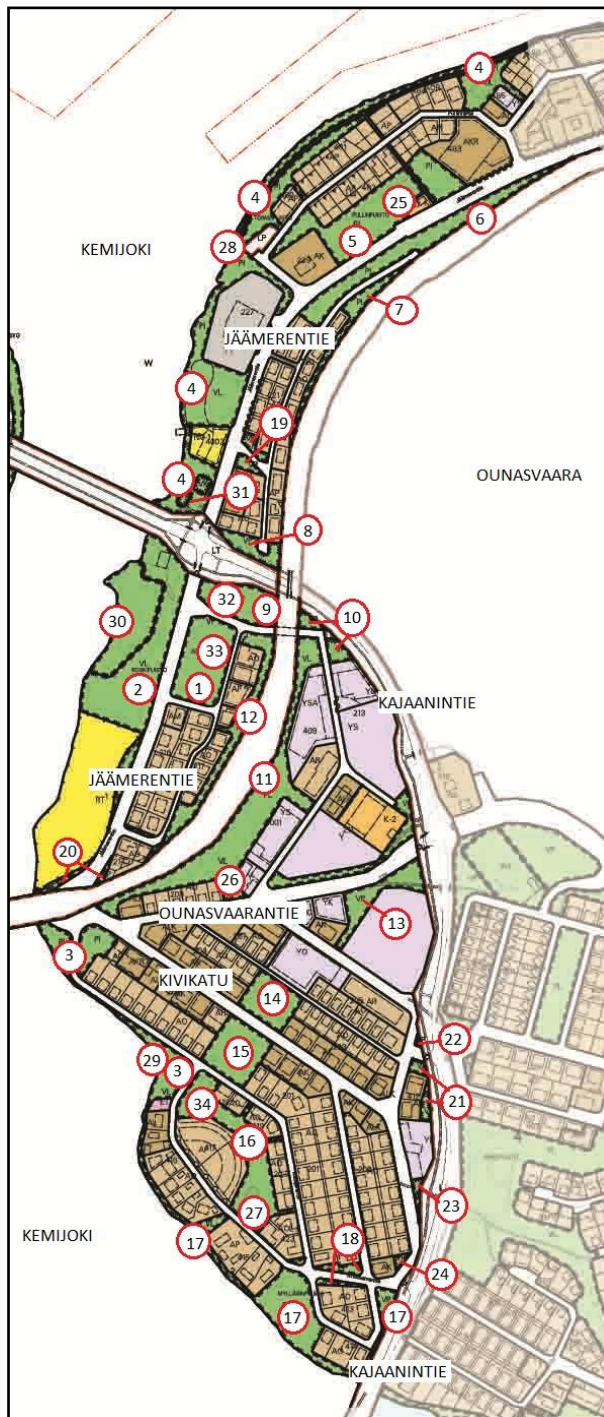
- Rantaviiri (Korvanniemi, Rantavitikka, Viirinkangas, Niemelänkangas, Ahkiomaa)
- Pullinpuoli
- Katajaranta
- Muu, mikä?

VIHERALUEKARTAT

PULLINRANTA, PULLINPUOLI JA KATAJARANTA

PUISTOT

1. ANTINPUISTO
2. KOSKIPUISTO
3. TUURENPUISTO

TAAJAMAMETSÄT

4. TÖRMÄPUISTO
5. PULLINPUISTO
6. JÄÄMERENTIE VIHERALUE
7. MÄKIMIESTENRINTEEN JA RAUTATIE VÄLINEN VIHERALUE
8. MÄKIMIESTENRINTEEN PÄÄDYN VIHERALUE
9. SKEITTIPUISTON VIHERALUE
10. KAJAANINTIE JA LÄHTEENTIE VÄLISET VIHERALUEET
11. LÄHTEENTIE VIHERALUE
12. MÄKIMIESTENTIE JA RAUTATIE VÄLINEN VIHERALUE
13. OUNASVAARANTIE JA POROPOLUN VÄLINEN VIHERALUE
14. LUKKARINKADUN JA KIVIKADUN VÄLINEN VIHERALUE
15. KIVIKADUN JA KATAJARANNAN VÄLINEN VIHERALUE
16. KATAJARANNAN JA KIVINIEMENTIE VÄLINEN VIHERALUE
17. MYLLÄRINPUISTO
18. KIVINIEMENTIE VIHERALUEET

LIIKENNEVIHERALUEET

19. JOKKERINPOLUN VIHERALUEET
20. JÄÄMERENTIE VIHERALUEET
21. KAJAANINTIE VIHERALUE
22. POROPOLUN VIHERALUE
23. RANUANTIE JA KAJAANINTIE VÄLINEN VIHERALUE
24. RANUANTIE VIHERALUE

TOIMINNALLISET PUISTOT

25. PULLINPUISTON LEIKKIPAIKKA JA PELIKENTTÄ
26. OUNASVAARANTIE LEIKKIPAIKKA
27. KIVINIEMENTIE LEIKKIPAIKKA
28. LOSSITIE VENEENLASKUPAIKKA
29. KATAJARANNAN VENEPAIKKA
30. OUNASKOSKEN UIMARANTA
31. JÄTKÄNKYNTTILÄN RANTALENTOPALLOKENTTÄ JA SKEITTIRAMPPI
32. SKEITTIPUISTO
33. ANTINPUISTON TENNISKENTTÄ JA LEIKKIPAIKKA
34. KATAJARANNAN PELIKENTTÄ

VIHERALUEIDEN MERKITTÄVYYSLUOKITTAIN

PUISTOT	MERKITTÄVYYS PISTEET	
KIRKKOLAMMEN PUISTO	149	ERITTÄIN MERKITTÄVÄT PUISTOT pisteet yli 40
KOSKIPUISTO	101	
RANTAPUISTO	90	
TUURENPUISTO	55	
JYRHÄMÄNPUISTO	41	
KONTTISENPUISTO	36	MERKITTÄVÄT PUISTOT pisteet 11-40
LAINAANPUISTO	28	
JÄTKÄNPUISTO	27	
NÄTYNGINPUISTO	26	
KORKALOVAARANPUISTO, TAPIOLA	25	
SUSIVUODINPUISTO	22	
KIVALONPUISTO	15	
UITONPUISTO	13	
KISAPUISTO	13	
HARJULAMMENPUISTO	13	
TAPANINPUISTO	11	
VANHATORI	10	TAVALLISET PUISTOT pisteet 0 - 10
MIKONPUISTO	10	
HILLILÄNPUISTO	9	
KÄPYPUISTO	8	
KESKUSKOULUNPUISTO	8	
KORVANAUKIO	7	
RUOKASENPUISTO	6	
PAJAOJANPUISTO	6	
LUIRONPUISTO	6	
ANTINPUISTO	6	
YSTÄVYYDENPUISTO	5	
KONTTIIJAAKONPUISTO	5	
RATAMESTARINPUISTO	4	
JÄÄKÄRIPUISTO	4	
KARHUNKAATAJANTIEN PUISTO	4	
SILJONPUISTO	4	
KORKALOVAARAN LIIKENNEPUISTO	4	
RAJAJÄÄKÄRINPUISTO	3	
LAPINKÄVIJÄNTIEN LEIKKIPAikka	3	
LAPINKÄVIJÄNTIEN PUISTO	2	
ASEMAPÄÄLLIKÖNPUISTO	2	
MARKKINAKADUN VIHERALUE	1	

TAAJAMAMETSÄT	MERKITTÄVYYS PISTEET	
MYLLOJANPUISTO	62	ERITTÄIN MERKITTÄVÄT TAAJAMAMETSÄT pisteet yli 40
PAPPILANPUISTO	45	
HIRTTIÖNPUISTO	42	
TÖRMÄPUISTO	42	
MYLLÄRINPUISTO	34	MERKITTÄVÄT TAAJAMAMETSÄT pisteet 11 - 40
LÄHTEENTIEN VIHERALUE	32	
HARJULAMPEA YMPÄRÖIVÄ VIHERALUE	31	
KORVANRANTAPUISTO	25	
VAINIONPUISTO	23	
OUNASJOENPUISTO	19	
KATAJARANNAN JA KIVINIEMENTIEN VÄLINEN VIHERALUE	19	
A.E. JÄRVISENPUISTO	18	
SARRIONPUISTO	16	
LUKKARINKADUN JA KIVIKADUN VÄLINEN VIHERALUE	15	
KORKALOVAARANPUISTO ei liik.puisto tai tapiola	13	
KOTISAARENPUISTO	13	
KIVIKADUN JA KATAJARANNAN VÄLINEN VIHERALUE	11	
VEITIKANPUISTO	10	TAVALLISET TAAJAMAMETSÄT pisteet 0 - 10
RUIJANPUISTO	9	
PULLINPUISTO	9	
OUNASVAARANTIEN JA POROPOLUN VÄLINEN VIHERALUE	9	
PAIMENPUISTO	6	
JÄÄMERENTIEN VIHERALUE	6	
KAJAANINTIEN JA LÄHTEENTIEN VÄLISET VIHERALUEET	5	
RUOKOLAMMENPUISTO	4	
VIIRINKANKAANTIEN JA NELOSTIEN VIHERALUE	4	
KESÄKENTTÄ	4	
SKEITTIPUISTON VIHERALUE	4	jatkuu seuraavalla sivulla

Liite 5/3

OUNASJOEN JA POHJOISRANNAN VÄLINEN VIHERALUE	3	TAVALLISET TAAJAMAMETSÄT pisteet 0 - 10
NIEMELÄNPUISTO	3	
VIERUSTIENJA NELOSTIEN VIHERALUE	3	
TIEVAPUISTO	2	
ASEMIESKADUN JA EVAKKOTIEN MYÖTÄINEN VIHERALUE	2	
MÄKIMIESTENRINTEEN PÄÄDYN VIHERALUE	2	
MÄKIMIESTENTIEN JA RAUTATIEN VÄLINEN VIHERALUE	2	
TIEVAKADUN JA RINTEENTIEN VÄLINEN VIHERALUE	1	
HANKIPOLUN JA PALKISENTIEN VIHERALUE	1	
VILLENPUISTO	1	
SAHAPERÄNTIEN VIHERALUE	1	
MÄKIMIESTENRINTEEN JA RAUTATIEN VÄLINEN VIHERALUE	1	
KIVINIEMENTIEN VIHERALUEET	1	
KASARMINPUISTO	0	
TOLSANPUISTO	0	
KULKURINPOLUN VIHERALUE	0	
RISTONTIEN VIHERALUE	0	

LIIKENNEVIHERALUEET	MERKITTÄVYYS PISTEET	
YLIOPISTOKADUN VIHERALUE	7	TAVALLISET LIIKENNEVIHERALUEET pisteet 0 - 10
JÄÄMERENTIEN VIHERALUEET	6	
KAJAANINTIEN VIHERALUEET	4	
SOMPIONTIEN JA POROELONTIEN VIHERALUE	3	
POROPOLUN VIHERALUEET	3	
RANUANTIEN JA KAJAANINTIEN VÄLINEN VIHERALUE	3	
TORIPUISTIKON VIHERALUE	1	
KAIRATIEN JA JUURAKKOTIEN VIHERALUE	1	
VIESTITIEN VIHERALUEET	1	
OUNASJOENTIEN JA LAPINKÄVIJÄNTIEN VIHERALUE	1	
RINTEENTIEN VIHERALUEET	1	
JOKKERINPOLUN VIHERALUEET	1	
RANUANTIEN VIHERALUE	1	
SAHAPERÄNTIEN JA OUNASJOENTIEN VIHERALUE	0	
KYMPINTIEN VARREN VIHERALUE	0	
TEERIKADUN JA EVAKKOTIEN VÄLINEN VIHERALUE 1	0	
TEERIKADUN JA EVAKKOTIEN VÄLINEN VIHERALUE 2	0	
TEERIKADUN JA KONKELOTIEN RISTEYKSEN VIHERALUE	0	
TEERIKADUN JA MIEHENTIEN RISTEYKSEN VIHERALUE	0	
TEERIKADUN VARREN VIHERALUE	0	

[illegible]

TAAJAMAMETSIEN MERKITTÄVYYSARVOT

[illegible]

LIIKENNEVIHERALUEIDEN MERKITTÄVYYSARVOT

Toiminnot															Kulttuuri, suojelu				Suojauskatutus				Viheraluetta positiivisesti kuvaavat arvot (luokitus)				
leikkipaikat	korjaus- aluet	mattopalkit	venelasku tai valkama/ sata	leikkikenttä	tennikenttä	lentopallo- kenttä	sketti- rata, liikenne- puisto, kesiteat- teri	laavu	luontop- ollu	pitkos- puut	rauhoi- tetut eliitit	munaals- jäännös ¹	RKY ¹	kaavass- a suojeli- ohjelma ³	Lapin kult- tuuri- ympäristö- ohjelma ³	paitsas, muisto- merkki	vilkaan kadun varrella	luontop- ollu varrella	muun suoja- vaatien luontop- ollu varrella	tilan- ja vapauden käyttöä vähentää	tilan- ja vapauden käyttöä vähentää	suojel- alue	eniten käytettyä aluetta	toimiva leikki- paikka, leikkikenttä, uima- allas			
YAVALLISET LIIKENNEVIHERALUEET																											
YLIOPISTOKADUN VIHERALUE																											
JÄÄMERENTEN VIHERALUEET																											
KAJAANINTIEN VIHERALUEET																											
SONPIONTIENTEN JA PORDELONTIEN VIHERALUE																											
POROPOLUN VIHERALUEET																											
RANJANTIENTEN JA KAJAANINTIEN VÄLINEN VIHERALUE																											
TORIPUUSTION VIHERALUE																											
KAIRATIENTEN JA LUUKKOTIENTEN VIHERALUE																											
VIESTITIENTEN VIHERALUEET																											
OUNASIOSENTIEN JA LAPINKÄNTIEN VIHERALUE																											
RINTEENTIEN VIHERALUEET																											
LOKKERINPOLUN VIHERALUEET																											
RANJANTIENTEN VIHERALUE																											
SAAHAPÄNTIEN JA OUNASIOSENTIEN VIHERALUE																											
KYMPINTIEN VARREN VIHERALUE																											
TEERIKADUN JA EVÄKKOTIENTEN VÄLINEN VIHERALUE 1																											
TEERIKADUN JA EVÄKKOTIENTEN VÄLINEN VIHERALUE 2																											
TEERIKADUN JA KONKELTIENTEN RISTEYSEN VIHERALUE																											
TEERIKADUN JA MIEHENTIENTEN RISTEYSEN VIHERALUE																											
TEERIKADUN VARREN VIHERALUE																											
Lähteet:																											
1 Museovirasto (n.d.). Kulttuuriympäristön rekisteriportaali. Haettu 23.7.2014 osoitteesta http://kulttuuriymparisto.mba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx																											
2 Rovaniemen kaupunki (n.d.). Rovaniemen karttapalvelu. Haettu 10.4.2016 osoitteesta http://kartta.rovaniam.fi/																											
3 Suojel. 2007. Suojel. 2007																											

Lähteet:

- Museovirasto (n.d.). Kulttuuriperintörekisteriportaali. Haettu 23.7.2014 osoitteesta <http://kulttuuriperintörekisteriportaali.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>
- Rovaniemen kaupunki (n.d.). Rovaniemen karttapalvelu. Haettu 30.4.2016 osoitteesta <http://kartta.rovanen.fi/>
- Svard, H. 2007. Rovaniemen keskuksen seudun viheralue selvitys ja suunnitelma. Diplomityö. Tekninen korkeakoulu. Helsinki. 30 & 37.

AVOINTEN KYSYMYSTEN VASTAUKSET

Mitä vastaajat tekevät eniten käyttämässään puistoissa:

Rantapuistossa lenkkeillään, pyöräillään, kävellään ja käytetään kulkureittinä.

Kivalonpuisto on mukava viheralue keskustan tuntumassa

Kirkkolammenpuiston läpi pyöräillään työmatkalla, tehdään kävelyretkiä, oleskellaan lemmikkieläinten kanssa, ulkoillaan, lenkkeillään ja kesäisin otetaan aurinkoa.

Nätynginpuisto on kesäisin rauhallinen uintipaikka.

Mikonpuistossa ulkoillaan koiran kanssa ja lapset käyttävät leikkipaikkana.

Kisapuistossa oleskellaan ja lenkkeillään.

Tuurenpuistossa lenkkeillään ja ulkoillaan.

Mitä vastaajat tekevät eniten käyttämässään taajamametsissä:

Ruijanpuistossa lenkkeillään metsän keskellä.

Myllyojanpuistossa kävellään, lenkkeillään ja kesäisin uidaan.

Pappilanpuiston läpi pyöräillään työmatkalla, nautitaan vanhasta puustosta ja rauhasta ajtusten irtautuessa arjesta.

Korvanrantapuistossa kävellään, talvisin lapset laskee mäkeä rantatörmältä ja kesäisin uidaan.

Hirttiönpuistossa ulkoillaan yksin ja koiran kanssa, kalastetaan ja ihaillaan maisemia.

Vainionpuistoa käytetään kävelyretkiin.

Lähteentien viheralueella ulkoillaan yksin ja koirien kanssa, lenkkeillään rauhallisesti.

Lukkarinkadun ja Kivikadun välisellä viheralueella lenkkeillään.

Kivikadun ja Katajarannan välisellä viheralueella lenkkeillään koiran kanssa.

Myllärinpuistossa käydään uimassa.

Mikä puistoissa aiheuttaa pelkoa, ahdistusta tai epäviihtyisyyttä sekä missä on huonoja rakenteita:

Lainanpuistossa pelkoa ja ahdistusta tuo juopottelijat.

Rantapuistossa pelkoa ja ahdistusta tuo juopottelijat. Puisto koetaan tylsäksi. Vastaajan mielestä Rantapuistoa ei osata hyödyntää ja se vaatii kohennusta. Valaistusta, roska-astioita ja portaita tulisi parantaa.

Tapaninpuisto koetaan avoimuuden ja kivisyyden vuoksi pelottavaksi ja ahdistavaksi. Värivalot tuovat levotonta tunnelmaa. Kapeana kaistaleena muistuttaa liikenteenjaka.

Konttisenkentän leikkivälineet aiheuttavat epäviihtyisyyttä.

Hillilänpuiston epäviihtyisyys johtuu puiston pienuudesta.

Keskuskoulunpuistossa on parkkipaikkamainen tunnelma. Puisto koetaan keskeneräiseksi. Sähköasema häiritsee.

Konttijaakonpuistossa häiritse roskaisuus.

Jyrhämänpuistoa pidetään pimeänä.

Susivoudinpuistossa häiritsee häly ja sotkuisuus.

Mikonpuistossa häiritsee huonosti hoidettu nurmikko
Luironpuistossa on huonoja penkkejä.
Antinpuistossa on huonoja penkkejä.
Koskipuistossa on huonoja penkkejä.
Tuurenpuistossa pelkoa ja ahdistusta tuo kova liikenteenmelu. Puistoa pidetään loistavana, mutta sisällöltään köyhänä.

Mikä taajamametsissä aiheuttaa pelkoa, ahdistusta tai epäviihtyisyyttä sekä missä on huonoja rakenteita:

A.E. Järvisenpuistossa epävarmuutta luo alueella liikkuvat ulkomaalaistaustaiset henkilöt ja siellä on huonoja roska-astioita ja penkkejä.
Korkalovaaranpuistossa epävarmuutta luo alueella liikkuvat ulkomaalaistaustaiset henkilöt. Penkit ovat huonoja.
Villenpuistossa pelkoa ja ahdistusta tuo alueella tapahtunut väkivallanteko.
Ruijanpuistossa pelkoa ja ahdistusta tuo alueella tapahtunut väkivallanteko sekä synkältä tuntuva polku.
Myllyojanpuiston tekee epäviihtyisäksi hoitamattomuus.
Pappilanpuisto koetaan epäviihtyisäksi hoitamattomuuden vuoksi. Penkit ovat huonot.
Kesäkentän laavulla on usein juopottelijoita, mikä tuo pelkoa ja ahdistuneisuutta.
Jäämerentien viheralue on epäviihtyisä sekavuuden ja hoitamattomuuden vuoksi.
Skeittipuiston viheralue on epäviihtyistä sotkuisuuden vuoksi.
Katajarannan ja Kiviniementien välinen viheralue on epäviihtyisä ylikorkean, epäsiistin koivikon vuoksi.
Myllärinpuiston epäviralliselle uimarannalle on pääsy estetty, tämä aiheuttaa asukkaille mielipahaa.

Puistoihin toivotut rakenteet sekä toiminta- ja virkistysmahdollisuudet:

Rantapuistoon toivotaan katoksia, pergoloita, penkkejä, valaisimet ja kesäkukkalaatikoita.
Jätkänpuistoon toivotaan pöytä-penkkiryhmiä ja leikkipaikkaa.
Ystävyyspuistoon toivotaan minigolfia.
Konttisenpuistoon toivotaan penkkejä.
Hillilänpuistoon toivotaan penkkejä.
Käpypuistoon toivotaan kesäkukkalaatikoita.
Keskuskoulupuistoon toivotaan katoksia ja pergoloita.
Konttijaakonpuistoon toivotaan penkkejä.
Tapiolaan toivotaan penkkejä ja kesäkukkalaatikoita.
Kirkkolammenpuistoon toivotaan pöytä-penkkiryhmiä ja pensaiden karsintaa.
Nätynginpuistoon toivotaan penkkejä.
Susivoudinpuistoon toivotaan frisbeegolfia ja leikkipaikkaa.
Mikonpuistoon toivotaan penkkejä.

Luironpuistoon toivotaan monitoimivälineitä aikuisille.
Kisapuistoon toivotaan pelikenttää.
Koskipuistoon toivotaan rantareittiä.
Tuurenpuistoon toivotaan tenniskenttää.

Taajamametsiin toivotut rakenteet sekä toiminta- ja virkistysmahdollisuudet:

A.E. Järvisenpuistoon toivotaan roska-astioita ja leikkivälineitä lapsille.
Korkalovaaranpuistoon toivotaan penkkejä ja roska-astioita.
Ruijanpuistoon toivotaan kesäkukkalaatikoita.
Myllyojanpuistoon toivotaan penkkejä, parempaa uimarantaa, minigolfia ja luontopolkua.
Harjulampea ympäröivälle viheralueelle toivotaan penkkejä, selkeää lenkkeilyreittiä / kevyenliikenteenväylää.
Pappilanpuistoon toivotaan penkkejä.
Korvanrantapuistoon toivotaan penkkejä sekä rantareittiä.
Hirttiönpuistoon toivotaan laavua ja lintutornia.
Vainionpuistoon toivotaan uimarantaa ja luontopolkua.
Lähteentien viheralueelle toivotaan penkkejä.
Myllärinpuistoon toivotaan pöytä-penkkiryhmiä sekä avointa uimarantaa.

PUISTOJEN PERUSKORJAUSJÄRJESTYS

SIJA	PUISTOT	PISTEET
1.	RUOKASENPUISTO	-19
2.	KONTTIIJAAKONPUISTO	-7
3.	SILJONPUISTO	-7
4.	YSTÄVYYDENPUISTO	-6
5.	ASEMAPÄÄLLIKÖNPUISTO	-5
6.	KESKUSKOULUNPUISTO	-5
7.	KARHUNKAATAJANTIEN PUISTO	-4
8.	RAJAJÄÄKÄRINPUISTO	-4
9.	JÄÄKÄRIPUISTO	-3
10.	LAPINKÄVIJÄNTIEN PUISTO	-3
11.	ANTINPUISTO	-2
12.	PAJAOJANPUISTO	-2
13.	RATAMESTARINPUISTO	-2
14.	LAPINKÄVIJÄNTIEN LEIKKIPAikka	-1
15.	KORKALOVAARAN LIIKENNEPUISTO	0
16.	KORVANAUKIO	0
17.	MARKKINAKADUN VIHERALUE	0
18.	LUIRONPUISTO	2
19.	TAPANINPUISTO	2
20.	VANHATORI	2
21.	HARJULAMMENPUISTO	3
22.	HILLILÄNPUISTO	3
23.	KÄPYPUISTO	4
24.	MIKONPUISTO	5
25.	UITONPUISTO	6
26.	KISAPUISTO	8
27.	KIVALONPUISTO	9
28.	SUSIVUODINPUISTO	9
29.	NÄTYNGINPUISTO	17
30.	JÄTKÄNPUISTO	18
31.	LAINAANPUISTO	21
32.	KORKALOVAARANPUISTO, TAPIOLA	22
33.	JYRHÄMÄNPUISTO	25
34.	KONTTISENPUISTO	27
35.	TUURENPUISTO	41
36.	RANTAPUISTO	52
37.	KOSKIPUISTO	53
38.	KIRKKOLAMMEN PUISTO	133

TAAJAMAMETSIIEN PERUSKORJAUSJÄRJESTYS

SIJA	TAAJAMAMETSÄT	PISTEET
1.	VIIRINKANKAANTIEN JA NELOSTIEN VIHIERALUE	-6
2.	MYLLÄRINPUISTO	-4
3.	RUOKOLAMMENPUISTO	-4
4.	KULKURINPOLUN VIHIERALUE	-3
5.	OUNASJOENTIEN JA POHJOISRANNAN VÄLINEN VIHIERALUE	-3
6.	SAHAPERÄNTIEN VIHIERALUE	-3
7.	TOLSANPUISTO	-3
8.	VIERUSTIENJA NELOSTIEN VIHIERALUE	-3
9.	HANKIPOLUN JA PALKISENTIEN VIHIERALUE	-2
10.	SKEITTIPUISTON VIHIERALUE	-2
11.	TIEVAKADUN JA RINTEENTIEN VÄLINEN VIHIERALUE	-2
12.	VEITIKANPUISTO	-2
13.	VILLENPUISTO	-2
14.	ASEMIESKADUN JA EVAKKOTIEN MYÖTÄINEN VIHIERALUE	-1
15.	KASARMINPUISTO	-1
16.	KIVINIEMENTIEN VIHIERALUEET	-1
17.	MÄKIMIESTENRINTEEN JA RAUTATIEN VÄLINEN VIHIERALUE	-1
18.	NIEMELÄNPUISTO	-1
19.	PAIMENPUISTO	-1
20.	TIEVAPUISTO	-1
21.	MÄKIMIESTENTIEN JA RAUTATIEN VÄLINEN VIHIERALUE	0
22.	RISTONTIEN VIHIERALUE	0
23.	JÄÄMERENTIEN VIHIERALUE	1
24.	KORKALOVAARANPUISTO ei liik.puisto tai tapiola	1
25.	KORVANRANTAPUISTO	1
26.	KAJAANINTIEN JA LÄHTEENTIEN VÄLISET VIHIERALUEET	2
27.	KESÄKENTTÄ	2

jatkuu seuraavalla sivulla

SIJA	TAAJAMAMETSÄT	PISTEET
28.	MÄKIMIESTENRINTEEN PÄÄDYN VIHERALUE	2
29.	RUIJANPUISTO	3
30.	PULLINPUISTO	5
31.	KIVIKADUN JA KATAJARANNAN VÄLINEN VIHERALUE	6
32.	A.E. JÄRVIENPUISTO	7
33.	OUNASVAARANTIEN JA POROPOLUN VÄLINEN VIHERALUE	7
34.	KOTISAARENPUISTO	10
35.	LUKKARINKADUN JA KIVIKADUN VÄLINEN VIHERALUE	10
36.	SARRIONPUISTO	11
37.	KATAJARANNAN JA KIVINIEMENTIEN VÄLINEN VIHERALUE	14
38.	OUNASJOENPUISTO	14
39.	VAINIONPUISTO	14
40.	TÖRMÄPUISTO	23
41.	PAPPILANPUISTO	24
42.	HARJULAMPEA YMPÄRÖIVÄ VIHERALUE	25
43.	LÄHTEENTIEN VIHERALUE	25
44.	HIRTTIÖNPUISTO	31
45.	MYLLOJANPUISTO	34

LIIKENNEVIHERALUEIDEN PERUSKORJAUSJÄRJESTYS

SIJA	LIIKENNEVIHERALUEET	PISTEET
1.	TEERIKADUN JA EVAKKOTIEN VÄLINEN VIHERALUE 1	-3
2.	TEERIKADUN JA EVAKKOTIEN VÄLINEN VIHERALUE 2	-3
3.	TORIPUISTIKON VIHERALUE	-3
4.	KAIRATIEN JA JUURAKKOTIEN VIHERALUE	-2
5.	KYMPINTIEN VARREN VIHERALUE	-2
6.	TEERIKADUN JA KONKELOTIEN RISTEYKSEN VIHERALUE	-2
7.	VIESTITIEN VIHERALUEET	-2
8.	RINTEENTIEN VIHERALUEET	-1
9.	SAHAPERÄNTIEN JA OUNASJOENTIEN VIHERALUE	-1
10.	TEERIKADUN JA MIEHENTIEN RISTEYKSEN VIHERALUE	-1
11.	TEERIKADUN VARREN VIHERALUE	-1
12.	OUNASJOENTIEN JA LAPINKÄVIJÄNTIEN VIHERALUE	0
13.	RANUANTIEN JA KAJAANINTIEN VÄLINEN VIHERALUE	0
14.	JOKKERINPOLUN VIHERALUEET	1
15.	POROPOLUN VIHERALUEET	1
16.	RANUANTIEN VIHERALUE	1
17.	KAJAANINTIEN VIHERALUEET	2
18.	SOMPIONTIEN JA POROELONTIEN VIHERALUE	3
19.	JÄÄMERENTIEN VIHERALUEET	4
20.	YLIOPISTOKADUN VIHERALUE	7

PUISTOJEN PERUSKORJAUS- JA KEHITTÄMISEN ARVOT

Tilastot				Saavutettavuus		Kurto				Negatiivisesti kuvaavat arvot (asukasryhmi)				Kehittämistä kuvaavat arvot (asukasryhmi)						
asukas luku ¹	rakennus vuosi ²	laava tilanne ³	huono ⁴	erittäin huono ⁴	huonoja puita	huonoja pensaita	huonoja perentoja	laikukas nurmikko tai nitty	huonot tiet	huonot penkit, aidat, roskikset ym	olko polku katu- tai kasvupaikalla	epäviihtyvä ympäristö	pelottava melu	rakentelu kunnostettavana	kasvillisuus uusia taimia	enemmän käytetty	toimintajärjestelyt	ei liikun tarjota talleille		
PUISTOT																				
RUOKASENPUISTO	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	2	2	3	2	3				
KONTTILÄMMENPUISTO	1	1	1					1	1	1	1	3	1	1	1	1				
SILONPUISTO	1	1	1				1			1		1	1	2	1	1				
YSTÄVYYDENPUISTO	1	1			1			1				1	2	2	1		1			
ASEMÄPÄÄLLIKÖNPUISTO	1	1	1					1	1	1			1				1			
KESKUSKULUNPUISTO	1	1			1	1	1	1		1		2		1	1	2	1			
KARHUINKAATAJANTIEPUISTO	1	1	1		1	1	1	1			1	1			1	1				
RAJAJÄRVENPUISTO	1	1	1		1			1			1	1					1			
JÄÄKÄRPUISTO	1	1	1				1	1			1	2				2				
LAPINKÄVILJÄNTIEPUISTO	1	1			1			1	1	1		2								
ANTINPUISTO	1	1			1	1		1	1			2		1	1					
PAJAJÄRVENPUISTO	1	1	1		1	1		1			1			1	1					
RATAMESTARINPUISTO	1	1	1					1	1				1							
LAPINKÄVILJÄNTIE LEIKKIPAIKKA	1	1						1				1								
KORKALOVAARANPUISTO, LIKENNEPUISTO	1				1	1	1	1	1	1	1				1					
KORVANALUO	1				1	1	1	1	1	1	1									
MARKKINAKADUN VIHREALUE		1																		
LUONONPUISTO	1	1												1	1					
TAPANINPUISTO						1			1		1	2	1	2	1					
VANHATORI					1			1			1	1	2		2		1			
HÄBLILÄMMENPUISTO	1	1						1				1	4		1	1	1	1		
HILLILÄNNENPUISTO	1			1								1	1		1	1				
KÄPPYPUISTO	1	1				1		1				1			1					
MIKKONPUISTO	1									1	1				1					
UITONPUISTO	1	1	1		1	1		1	1				2							
KISAPUISTO	1						1	1							2			1		
KIVÄLÖNPUISTO	1	1			1			1			1	1		1	1					
SUSIVUODINPUISTO	1				1				1			2	1	2	1	1	1	2		
NÄTTINGINPUISTO	1	1			1			1				3		1	1	1				
JÄTKÄNPUISTO		1			1			1				1		2	1	1	1			
LAINAANPUISTO	1	1						1					3		1	1				
KORKALOVAARANPUISTO, TAPIOLA		1									1				1		1			
JYRÄKÄNPUISTO		1						1				3	2	1	3	2	1	2		
KONTTISENPUISTO	1		1					1				2	1	1	1					
TUURENPUISTO		1			1			1			1	2	1	3	1	1	1	1		
RANTAPUISTO	1	1			1			1				5	4	3	3	6	10	2		
KOSKIPUISTO		1			1			1			1	3	3	7	2	7	2	7		
KIRKKOLAMMEN PUISTO					1	1	1	1			1	1		4	2	3	1	1		
Lähteet																				
1	Rovaniemen kaupunki (n.d.). Kuntainfo. Rovaniemen väestö suuraluella, tilastoalueilla ja pienalueilla 2009-2015 excel-liedosto. Haettu 10.4.2016 osoitteesta http://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Kuntainfo/Vaesto-ja-ennuste .																			
2	Rovaniemen kaupunki. 1996. VIRE Vihreäluetelsteri v. 1.2. Rovaniemi.																			
3	Rovaniemen kaupunki (n.d.). Rovaniemen karttapalvelu. Haettu 10.4.2016 osoitteesta http://kartta.rovaniemi.fi/																			
4	Suårdt, H. 2007. Rovaniemen keskeisen seudun viheralueet ja -suunnitelma. Diplomityö. Tekijä: Rovaniemen kaupungin viheralueiden suunnittelija. Helsingissä: 30 & 37.																			

Rovaniemen kaupunki (n.d.). Kuntainfo. Rovaniemen väestösuuralluella, tilastoilla ja pienalueilla 2009-2015 excel-tiedosto.

Haettu 10.4.2016 osoitteesta <http://www.rovaniemi.fi/fi/Palvelut/Kuntainfo/Vaesto-ja-ennuste>

Rovaniemen kaupunki. 1996. VIRE Viheraluekäsikirja v. 1.2. Rovaniemi.

Rovaniemen kaupunki (n.d.). Rovaniemen karttapalvelu. Haettu 10.4.2016 osoitteesta <http://kartta.rovaniemi.fi/>

Säilä, H. 2007. Rovaniemen keskustan seudun viheraluekäsikirja ja -suunnitelma. Diplomityö. Teknillinen korkeakoulu. Helsinki, 30 & 37.

TAAJAMAMETSIEN PERUSKORJAUS- JA KEHITTÄMISEN ARVOT

[illegible]

Tilastot						Saavutettavuus		Kunto	Negatiivisesti kuvaavat arvot (asukasryhy)							Kehtämistä kuvaavat arvot (asukaskyey)				
	asukas luku ¹	rakennus vuosi ²	kaava tlanne ³	huono ⁴	erittain huono ⁵	huonoja puita	huonoja perennoja	laikukas nurmiko tai nilty	huonot tiet	huonot penkit, aldat, roskiset ym	oilo polkuja kasvupaikka	kuva tai kostea kasvupaikka	epävillitys pelot tava	raken kunnosta teita lisää	raken kunnosta teita lisää uude taa	enemmän käyttöäsi	toiminta- ja ei liikun arajoit tesille lisää			
LIIKENNEVIERALUEET																				
TEERIKADUN JA EVAKOTIENT VÄLINEN VIHREALUE 1	1					1					1									
TEERIKADUN JA EVAKOTIENT VÄLINEN VIHREALUE 2	1					1					1		2	1						
TORIPUISTIKON VIHREALUE																				
KAIRATIENT JA LUURANKOTIENT VIHREALUE						1	1				1									
KYMPINTIENT VARREN VIHREALUE			1					1												
TEERIKADUN JA KONKELOTIENT RISTEYSEN VIHREALUE	1							1												
VIESTITIENT VIHREALUEET								1			1									
RINTEENTIENT VIHREALUEET	1					1		1												
SAHANPERÄNTIENT VIHREALUE	1																			
TEERIKADUN JA MIEHENTIENT RISTEYSEN VIHREALUE	1																			
TEERIKADUN VARREN VIHREALUE																				
OUNASOIENTIENT JA LÄPINKÄVIJÄNTIENT VIHREALUE	1										1		1							
BANUANTIENT JA KAJAANINTIENT VÄLINEN VIHREALUE	1										1		1							
JOKERINPOLUN VIHREALUEET	1										1									
POROPOLUN VIHREALUE																				
BANUANTIENT VIHREALUE	1										1									
KAJAANINTIENT VIHREALUE																				
SOMPIONTIENT JA POROELONTIENT VIHREALUE							1													
JÄÄMERENTIENT VIHREALUE													1							
YLIOPISTOKADUN VIHREALUE																				
Lähteet																				
1	Rovaniemen kaupunki (n.d.). Kartainfo. Rovaniemen väestö suraluelilla, tilastollilla ja pienaluelilla 2009-2015 excel tiedosto. Haettu 10.4.2016 osoitteesta http://www.rovanieni.fi/H/Palvelut/Kartainfo/Vaesto-ja-enuste																			
2	Rovaniemen kaupunki. 1996. VIRE Vierailienkisten v. 1.2. Rovaniemi.																			
3	Rovaniemen kaupunki (n.d.). Rovaniemen karttapalvelu. Haettu 10.4.2016 osoitteesta http://kartta.rovanieni.fi/																			
4	Sviid H. 2007. Rovaniemen keskustan seudun vierailueselvitys ja suunnitelma. Diplomityo. Teknillinen korkeakoulu. Helsinki. 30 & 37.																			